

Toimintakertomus

1 ESIPUHE 4

2 TIIVISTELMÄ 6

3 KAUDEN 2016–2017 PÄÄTAVOITTEET 8

4 VUODEN 2016 TOIMINTA JA ARVIOINTI 10

ALUEKOHTAINEN TOIMINTA 12

Täydennyskaavoituksen edistäminen 16

Julkisen ympäristön parantaminen 24

Rakennuskannan ominaispiirteiden tukeminen 28

SYRJÄYTYMISEN ENNALTAEHKÄISY 30

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen 32

Aluelähtöiset toimintamallit hyvään kaupunkielämään 36

POIKKILEIKKAAVAT TAVOITTEET 40

Lähiöprojektin viestintä 42

Asukastoiminnan vahvistaminen kohdealueilla 48

Elinkeinotoiminnan edistäminen 52

5 TOIMINNAN RESURSOINTI, SEURANTA JA VAIKUTTAVUUDEN ARVIOINTI 56

TOIMINNAN RESURSOINTI 57

6 VALTION AVUSTUKSET 60

KAUPUNGINOSIEN HELSINKI 2013–2015 61

ESIPUHE

Vuonna 2016 Lähiöprojektin toimintaa toteutettiin pääosin kohdealueilla Malminkartanossa, Kannelmäessä ja Pohjois-Haagassa sekä Malmilla, Jakomäessä ja Meri-Rastilassa. Meri-Rastilan kaupunkiuudistushanke eteni kaavaluonnosvaiheeseen ja Malminkartanossa käynnistyi uudistustyö yhteistyössä kaupunkisuunnitteluviraston kanssa. Asukastoiminnan tukemisessa ja syrjäytymisen ennaltaehkäisyssä keskityttiin erilaisiin asukastoiminnan aktivoimiseen ja harrastustoiminnan tukemiseen liittyviin pilotteihin, hyvänä esimerkkinä lännen nuorten liikunta-hanke ja lähiöpuutarha.

Kaupunginhallitus perusti Lähiöprojektin vuoden 1996 alussa esikaupunkien yleisten kehityslinjojen määrittelemiseksi ja alueellisten kehittämistoimien organisoimiseksi. Lähiöprojekti on kumppanuutta ja asukasosallisuutta korostava kaupungin eri hallintokuntien yhteistyöprojekti, joka toimii esikaupunkivyöhykkeellä. Projekti raportoi toiminnastaan vuosittain kaupunginhallitukselle.

Kaupunginhallitus hyväksyi 14.12.2015 projektisuunnitelman kaudelle 2016–2017. Kauden tavoitteina ovat aluekohdainen toiminta ja syrjäytymisen ennaltaehkäisy. Näitä tukevia, poikkileikkaavia tavoitteita ovat positiivisen maineen vahvistaminen, asukasyhteistyö sekä elinkeinojen edellytysten vahvistaminen. Toimintakaudella keskitytään esikaupunkien fyysiseen ja toiminnalliseen kehittämiseen sekä syrjäytymistä ennaltaehkäisevään toimintaan tukemalla eri-

tyisesti lasten ja nuorten liikunta-, kulttuuri- ja matalan kynnyksen toimintaa. Projektin toiminnan päätehtävänä on edistää kaupunginhallituksen hyväksymän strategiaohjelman 2013–2016 tavoitteita esikaupunkien kehittämiseksi.

Lähiöprojektin toiminnan tuloksellisuus ja vaikuttavuus perustuvat vahvaan hallintokuntien väliseen yhteistyöhön ja toimijoiden sitouttamiseen. Merkittävä osa vuoden 2016 aikana toteutetuista hankkeista mahdollistui projektin tuoman asiantuntemuksen, koordinoinnin ja resursoinnin ansiosta. Uuden kauden tavoitteiden mukaisesti toimintaa suunnattiin entistä enemmän julkisen ympäristön parantamiseen ja täydennyskaavoituksen tukemiseen, tavoitteena toimenpiteiden ja resurssien aluetasoinen yhteen sovittaminen ja kohdistaminen. Tärkeässä osassa oli myös syrjäytymisen ennalta ehkäisyyn liittyvät tehtävät.

Tulevaisuudessa kaupunkikehittämisen painopiste siirtyy entistä enemmän esikaupunkikeskuksiin. Tämä on välttämättömyyksiä toteutettaessa uuden yleiskaavan raideliikenteen verkostokaupunkia. Tiivistämällä kaupunkirakennetta, parantamalla julkisen ympäristön laatutasoa sekä vahvistamalla palveluiden ja joukkoliikenteen edellytyksiä edesautamme kaikkien Helsingin alueiden tasapainoista kehitystä. Viestimällä positiivisesta muutoksesta sekä yhdistämällä sosiaalista ja toiminnallista kehittämistä osaksi esikaupunkialueiden täydennyskaavoitusta voimme tehokkaasti estää segregatiota.

Rikhard Manninen
Lähiöprojektin puheenjohtaja

Tero Santaoja
Projektipäällikkö

TIIVISTEL- MÄ

Lähiöprojektin toiminta perustuu kaupungin strategiaohjelmaan 2013–2016. Ohjelmassa todetaan muun muassa, että: "kaupunginosien keskuksia tulee vahvistaa monipuolisella täydennysrakentamisella ja kaupunkiympäristön uudistamisella sekä saavutettavuutta ja sujuvuutta tulee parantaa kaupunkirakennetta eheyttämällä", sekä "julkisen kaupunkitilan käytettävyyttä kehitetään muun muassa esteettömyyttä ja turvallisuutta edistämällä". Kauden 2016–2017 tavoitteina ovat aluekohtainen toiminta ja syrjäytymisen ennaltaehkäisy. Näitä tukevia, poikkeileikkaavia tavoitteita ovat positiivisen maineen vahvistaminen, asukasyhteistyö sekä elinkeinojen edellytysten vahvistaminen. Uusi toimintakausi jatkuu pääosin päättyvän kauden 2012–2015 teemojen mukaisesti.

Vuonna 2016 jatkettiin täydennysrakentamisen edistämistä yhteistyössä kaupunkisuunnitteluviraston kanssa. Vuoden 2016 aikana Meri-Rastilan asemakaavahanke eteni luonnosvaiheen suunnitteluun. Kaavaluonnos asetettiin nähtäville loppuvuodesta 2016. Kaavasuunnittelun yhteydessä toteutettiin etnografinen tutkimus maahanmuuttajien asumisesta ja yrittäjyydestä sekä julkisen tilan elävöittämiseen keskittynyt placemaking-projekti, joka tuki myös kaavatyöhön sisältyvää vuorovaikutusta. Yhdessä kaupunkisuunnitteluviraston kanssa käynnistettiin Malminkartanon uudistushanke syksyllä 2016. Hankkeen tavoitteena on parantaa alueen julkista ympäristöä, sijoittaa uutta asuntorakentamista alueelle sekä edistää asukastointia. Pohjatyöksi alueelle laadittiin asema-alueen analyysi ja ideasuunnitelma sekä edistettiin Malminkartanon tunnelin katutaidehanketta. Keväällä 2016 Lähiöprojekti tilasi palvelumuotoilutyön täydennysrakentamisprosessin kehittämiseksi. Työn tavoitteena oli selkeyttää kaupungin nykyisiä käytäntöjä sekä löytää uusia, käyttäjälähtöisiä malleja prosessin parantamiseksi. Jatko-työnä käynnistyi myös diplomityö prosessin syventämiseksi.

Toimintakauden tärkeänä painopisteenä on julkisen tilan elävöittäminen samassa yhteydessä täydennyskaavoituksen kanssa. Vuonna 2016 toteutettiin

Longinojan laakson ideasuunnitelma Malmille. Suunnittelun tavoitteena on kehittää laaksoalueesta toiminnallinen ja liikunnallinen kokonaisuus tulevaisuuden täydennysrakentaminen huomioon ottaen. Vuonna 2016 jatkettiin myös asemanseutujen kehittämistä. Pohjois-Haagan aseman ideasuunnitelma eteni tarkempaan katuja toteutussuunnitteluun. Pukinmäen aseman osalta jatkettiin keskusteluja Liikenneviraston kanssa asemaympäristön suunnitelman laatimiseksi osana alueen täydennyskaavoitushanketta. Malmin alueelle käynnistettiin aseman ylikulkuputken analyysi ja ideasuunnitelman laatiminen, joka valmistuu keväällä 2017. Korjaustapaohjeet valmistuivat Kannelmäen alueelle.

Lähiöprojekti osallistui myös vuonna 2016 lähiörahostohakemusten kommentoimiseen ja hankkeiden kehittämiseen. Tärkeää on erityisesti hankkeiden imagotavoitteiden, alueellisen vaikuttavuuden sekä virastojen välisen yhteistyön korostaminen. Lähiörahoston rahaa myönnettiin vuonna 2016 yhteensä noin 4,7 M€ rahaston tarkoituksen mukaisiin hankkeisiin.

Vuonna 2016 Lähiöprojekti keskittyi erityisesti lasten ja nuorten kanssa tehtävään toimintaan, hyvänä esimerkkinä lännen nuorten liikuntahanke sekä lähiöpuutarhanhanke. Keskeistä hankkeissa on kehittää uusia monihallintokuntaisia toimintamalleja lähiöiden syrjäytymisen ehkäisyyn. Hankkeet kohdistettiin Lähiöprojektin kohdealueille, jotta ne tukisivat mahdollisimman kattavasti alueellista kehittämistä ja vaikuttavuutta.

Vuonna 2016 tehtiin tiivistä yhteistyötä eri hallintokuntien kanssa aluelähtöisten toimintamallien edistämiseksi. Pääpaino oli kohdealueilla Jakomäessä, Malmilla, Malminkartanossa, Kannelmäessä ja Pohjois-Haagassa. Kulttuurikeskuksen kanssa tehtiin yhteistyötä Helsingin mallin edistämiseksi. Vuonna 2016 Helsingin mallin pilotointialueina olivat Jakomäki-Kivikko, Maunula, Vuosaari sekä Kaarela (erityisesti Kannelmäki-Malminkartano). Tiivistä yhteistyötä jatkettiin myös sosiaali- ja terveysviraston alue- ja yhdyskuntatyön kanssa. Alueiden yksi-

kön työntekijät toimivat eri alueilla kaupungin asukastaloissa ja lähiöasemilla. Matalan kynnyksen toiminnan lisäksi aluetaloissa on toimintaa erityisesti syrjäytymisvaarassa oleville asukkaille.

Lähiöprojektin toimintakauden tavoitteina ovat myös myönteisen maineen ja projektin näkyvyyden edistäminen, asukasyhteistyön tukeminen sekä elinkeinojen edellytysten parantaminen. Vuonna 2016 keskeisinä toimenpiteinä olivat aktiivinen viestintä paikallislehdissä ja sosiaalisessa mediassa sekä vuorovaikutteisten menetelmien toteuttaminen eri suunnitteluhankkeissa. Merkittävänä viestinnällisenä panostuksena oli uuden kauden esitteen tuottaminen sekä Lähiöprojektin 20-vuotisnäyttely syksyllä 2016. Juhlavuoden huipensi Laiturilla pidetty Hoodit esillä Laiturilla -näyttely, jonka avajaiset pidettiin 16.11.2016. Näyttelyn avasi Helsingin kaupungin kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötointa johtava apulaiskaupunginjohtaja Anni Sinnemäki. Asukkaiden vuorovaikutusmahdollisuuksia ja kaupungin avointa palvelukulttuuria edistettiin myös jatkamalla esikaupunkimessujen järjestämistä yhteistyössä virastojen kanssa. Keväällä 2016 kohdealueena oli Laajasalo.

Helsingin tavoitteena on olla Suomen yritysmyönteisin kaupunki vuonna 2016. Lähiöprojekti tukee tavoitteen saavuttamista esikaupunkialueilla keskittyen toiminnassaan erityisesti paikallisen yrittäjyyden ja omaehtoisen toiminnan tukemiseen. Tiivistä yhteistyötä tehtiin kaupunginkanslian elinkeinoyksikön kanssa. Vuonna 2016 keskityttiin Herttoniemen yritysalueen kehittämiseen, Myllypuroon sekä maahantamuuttajien yrittäjyyttä kartoittavan selvityksen laatimiseen Meri-Rastilaan.

Vuonna 2016 jatkettiin aktiivista yhteistyötä valtion suuntaan asuinalueohjelman merkeissä. Lähiöprojekti vastasi "Kaupunginosien Helsinki"-kokonaisuuden koordinoinnista yhdessä kaupunginkanslian kanssa. Yhteensä kärkihankekokonaisuuksiin saatiin vuosien 2013-2015 aikana kehittämis- ja investointiavustusta noin 3 M€.

KAUDEN 2016-2017 PÄÄTÄ- VOITTEET

Visio

Helsingin esikaupungit ovat viihtyisiä ja urbaaneja kaupunginosia, joissa on monipuolinen asunto- ja työpaikkatarjonta, elinvoimainen kaupunkikulttuuri sekä asukkaiden tarpeisiin vastaava palveluverkko. Haluamme suunnitellumme, yhteistyömme ja kehittämistemme avulla edesauttaa esikaupunkien hyvän asumisen ja arjen ympäristöjen rakentamista sekä elinkeinotoiminnan toimintaedellytysten ja asukasverkostojen vahvistamista.

Lähiöprojekti edistää kaupungin strategian toteuttamista esikaupunkialueilla yhdessä hallintokuntien kanssa. Lähiöprojektin ydintehtävänä on Helsingin esikaupunkialueen imagon vahvistaminen edistämällä asunto- ja toimitilarakentamista, korostamalla kaupunginosien vahvuuksia ja alueidentiteettiä sekä tukemalla saavutettavien palvelujen edellytyksiä osana viihtyisää kaupunkiympäristöä. Viestinnän ydinviestit ovat: Helsingin esikaupungit ovat viihtyisiä ja urbaaneja kaupunginosia, joissa on monipuolinen asunto- ja työpaikkatarjonta, elinvoimainen kaupunkikulttuuri ja asukkaiden tarpeisiin vastaava palveluverkko.

Ydin- tehtävä

Toiminta

Lähiöprojekti työskentelee eri hallintokuntien välisessä toimintaympäristössä. Projekti koordinoi ja organisoii Helsingin esikaupunkialueiden kehittämiseen liittyviä hankkeita hallintokuntien sekä yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Aluekohtaisen toiminnan tavoitteena on pyrkiä yhtäaikaaisesti kohdentamaan julkisen ympäristön parantamista, täydennyskaavoitusta sekä syrjäytymisen ennaltaehkäisyyn pyrkiviä toimenpiteitä alueellisesti. Lähiöprojekti tukee myös kaupungin Lähiörahaston tarkoituksenmukaista käyttöä.

VUODEN 2016 TOIMINTA JA ARVIOINTI

Lähiöprojektin nykyisen toimintakauden **2016–2017** päätavoitteena ovat

1) Aluekohtainen toiminta

2) Syrjäytymisen ennaltaehkäisy

Aluekohtaisessa toiminnassa ovat mukana fyysisen ympäristön kehittämisen lisäksi toiminnalliset ja sosiaaliset näkökulmat. Poikkileikkaavina, koko Lähiöprojektin toimintaan keskittyvinä tavoitteina ovat maineen parantaminen, asukasyhteistyö sekä elinkeinotoiminnan edistäminen.

Tässä kappaleessa esitellään vuoden 2016 toimintaa hankekohtaisesti sekä arvioidaan niiden onnistumista, vaikuttavuutta sekä toimintamallien soveltuvuutta käytäntöön ja integrointiin. Hankkeiden arvioinnit perustuvat hallintokuntien omiin näkemyksiin ja käytäntöihin, joiden pohjalta Lähiöprojekti on koostanut ja tehnyt tulkintoja johtopäätöksiksi. Arvioinnin apuna käytetään myös erillistä arviointilomaketta.

ALUEKOHTAINEN TOIMINTA

Lähiöprojekti keskittyy kaudella 2016–2017 aluekohtaiseen toimintaan. Alueellisesti kohdistettu kehittäminen lisää toiminnan vaikuttavuutta ja edellytyksiä innovatiiviselle ja oppivalle aluesuunnittelulle. Vuonna 2016 on toimittu erityisesti **Malmikartanon, Kannelmäen, Pohjois-Haagan, Malmin, Meri-Rastilan ja Jakomäen** alueilla.

Toiminnan lähtökohtana on kehittää aluetta monipuolisesti muun muassa reittien, verkostojen, alueen palvelurakenteen ja sosiaalisen toiminnan osalta. Tärkeässä roolissa on hallintokuntien tarpeiden ja toiminnan yhteensovittaminen. Suunnittelussa ja toteuttamisessa sovelletaan käyttäjälähtöisiä palvelu- ja kaupunkimuotoilun menetelmiä.

Malmin asema
Kuva: Simo Karisalo

Kehittämistyöryhmät

Alueellista kehittämistä tukee laaja monihallintokuntainen virkamiesverkosto (kehittämistyöryhmä), joka kokoontuu tarpeen mukaan. Työryhmissä käydään läpi alueiden kehittämistarpeita ja toimenpiteitä sekä vaihdetaan tietoa. Tarkempi suunnittelu tapahtuu aluetta koskevissa suunnitteluryhmissä ja hankkeissa.

Vuonna 2016-17 alueiden kehittämistarpeiden kartoittamiseksi ja kohdentamiseksi laadittiin digium-kysely alueella toimiville virkamiehille. Vastauksissa nousi esiin muun muassa julkisen ympäristön laatutason nostaminen, asemien parantaminen, täydennysrakentamisen edistäminen, yhteisten tilojen määrän lisääminen, asukkaiden kuuleminen ja aktivoiminen, kulttuuripalvelujen turvaaminen, maahanmuuttajien kotouttamisen vahvistaminen, me-hengen luominen sekä alueen identiteetin ja maineen vahvistaminen.

MALMINKARTANO - KANNELMÄKI - POHJOIS-HAAGA

Kehittämistyöryhmä kokoontui huhtikuussa. Kyselyn perusteella alueen kehittämisessä toivottiin keskittyttävän Malminkartanon-huipun parantamiseen, täydennysrakentamisen edistämiseen, syrjäytymisen ennaltaehkäisyyn, asemanseudun kohentamiseen sekä nuorten kanssa tehtävään yhteistyöhön ja toimintaan. Vuonna 2016 syksyllä käynnistyi Malminkartano uudistuu -hanke, jota esitellään tarkemmin sivulla 20. Pohjois-Haagassa Lähiöprojekti osallistui asemanseudun katu- ja toteutussuunnitteluun, joka etenee toteutusvaiheeseen vuonna 2017.

Osana Malminkartano-Kannelmäki-Pohjois-Haagan alueen kehittämistä kokoontui tiiviisti myös kehäradanvarren verkosto, jonka koordinoinnista Lähiöprojekti vastaa. Kokouksia pidettiin neljä kertaa vuonna 2016 ja aiheina olivat muun muassa alueen kuulumiset, nykyisten hankkeiden tilannekatsaukset sekä asukas-toiminnan tukeminen. Verkoston toimijoina ovat muun muassa alueen yhdyskuntatyöntekijät, kirjastot, nuorisotalot, kulttuurikeskus, kaupunkisuunnitteluvirasto, rakennusvirasto, asukas-yhdistykset ja taitelijaseurat. Kokouksiin osallistui noin 20-25 henkilöä.

MALMI

Kehittämistyöryhmä kokoontui vuoden aikana kaksi kertaa. Ensimmäisessä tapaamisessa käytiin läpi digium-kyselyn tuloksia. Keskeisinä asioina olivat muun muassa asemanseudun parantaminen, Ala- ja Ylä-Malmin liittäminen paremmin toisiinsa, torien yleisilme, tiedonvaihdon lisääminen ja asukastoiminnan tukeminen sekä Malmin vahvan identiteetin vahvistaminen. Vuoden 2016 Lähiöprojekti keskittyi erityisesti asemanseudun kehittämiseen ja käynnisti vuoden lopussa Malmin putken analyysin ja ideasuunnitelman laatimisen. Vuoden 2016 laadittiin myös Longinojanlaakson analyysi ja ideasuunnitelma, joka on esitelty tarkemmin julkisen ympäristön parantamishankkeissa sivulla 24. Yhteistyössä sosiaali- ja terveysviraston kanssa keskityttiin asukastoiminnan vahvistamiseen.

JAKOMÄKI

Kehittämistyöryhmä kokoontui kaksi kertaa vuoden aikana. Kehittämistyöryhmään kutsuttiin mukaan kaikki Jakomäen kehittämisestä kiinnostuneet kaupungin toimijat sekä kolmannen sektorin toimijat. Tapaamisiin osallistui noin 20–30 henkeä. Tilaisuuksien tavoitteena oli mm. Jakomäen tilannekuvan kartoittaminen, virastojen välisen tiedonvaihdon parantaminen, informaation kulku, hankkeiden yhteistyön parantaminen, viestinnän soveltaminen yhteen sekä uusien projektien, kokeilujen ja toiminnan organisointi ja käynnistys. Jakomäen kehittämistavoitteiksi sovittiin kaupunkikuvan siistiminen ja parantaminen, asukasvuorovaikutuksen vahvistaminen, täydennysrakentamisen tukeminen, syrjäytymisen ehkäisy ja uusien toimintamallien aktivointi sekä viestinnän parantaminen. Vuonna 2016 Lähiöprojekti keskittyi Jakomäessä erityisesti asukasvuorovaikutuksen vahvistamiseen ja sosiaalisten hankkeiden toteuttamiseen yhdessä sosiaali- ja terveysviraston ja nuorisosiainkeskuksen kanssa sekä Broda-taideteoksen uusimiseen. Lähiöprojekti oli mukana myös Jakomäen sydän -uudistushankkeessa ja kulttuurikeskuksen Helsingin mallissa.

MERI-RASTILA

Kehittämistyöryhmän tapaaminen järjestettiin toukokuussa 2016. Tilaisuudessa käytiin läpi paikallistoimijoiden huomioita alueen tilasta ja käynnissä olevista hankkeista. Jatkosuunnittelun osalta nousi tarpeita muun muassa julkisten ulkotilojen uudistamiselle, avoimien yhteistilojen mahdollistamiselle sekä alueen maineen parantamiselle ekologisten teemojen kautta. Esiin nousseita tarpeita ja toimijoiden yhteistyötä toteutetaan eri hankkeiden muodossa, osana kaupunki-uudistushanketta. Uudistushanketta on esitelty tarkemmin sivuilla 17–19.

Täydennyskaavoituksen edistäminen

Tärkeänä osana lähiöiden vetovoiman vahvistamista on täydennyskaavoituksen edistäminen ja asumisen edellytysten parantaminen. Vuonna 2016 tehtiin tiivistä yhteistyötä kaupunkisuunnitteluviraston kanssa. Tavoitteena on sovittaa entistä paremmin yhteen täydennyskaavoitusta, Lähiöprojektin toimintaa ja hallintokuntien välistä yhteistyötä, etenkin julkisten ulkotilojen parantamista ja elävöittämistä sekä asukkaiden kanssa yhdessä tehtyä toimintaa.

Meri-Rastilan kaupunkiudistus

Lähiöprojekti ja kaupunkisuunnitteluviraston täydennysrakentamisprojekti käynnistivät syksyllä 2014 Meri-Rastilan kaupunkiudistuksen. Kaupunkiudistuksen tavoitteena on parantaa alueen julkisia kaupunkitiloja sekä laatia alueen täydennysrakentamiseen tähtäävä asemakaava. Hankkeessa tehdään aktiivista yhteistyötä keskeisten hallintokuntien kanssa. Tavoitteena on kytkeä aluekehitykseen mukaan kulttuurikeskuksen Helsinki-mallin jalkauttaminen, nuorisokeskuksen alueellinen työ ja nuorten tukeminen sekä tilakeskuksen palvelutilojen kehittäminen. Hankkeiden yhteydessä tarkastellaan myös alueen julkisten palvelujen toimivuus nyt ja tulevaisuudessa. Kaupunkiudistus käsittää Meri-Rastilan metroaseman ympäristön, ostarin, torin ja 1990-luvun alussa rakennetun kerrostaloalueen sekä asuinalueen sisäiset puistoalueet.

Meri-Rastilan kaupunkiudistuksen päätoimijat ovat Lähiöprojekti ja kaupunkisuunnitteluviraston täydennys-

rakentamisprojekti. Hankkeen vetämisestä vastaa arkkitehti Linda Wiksten. Kiinteistövirasto vastaa palvelutilojen kehittämistyöstä. Tiiviissä yhteistyössä ovat mukana myös rakennusvirasto, liikuntavirasto, nuorisosiainkeskus, kaupunginkanslia ja kulttuurikeskus. Lisäksi monet muut kaupungin hallintokunnat osallistuvat suunnitteluun hankkeen eri vaiheissa. Aktiivisesti mukana on myös alueen paikallistoimijoita.

Kaupunkiudistuksen osana on vuonna 2015 laadittu kaupunkitilojen ideasuunnitelma sekä vuorovaikutusta kehittävät hankkeet, kuten nuorten ja maahanmuuttajataustaisten asukkaiden ja yrittäjien osallistamista kartoittavat selvitykset. Alueen täydennysrakentamiseen tähtäävä asemakaavahanke käynnistyi keväällä 2015.

Vuoden 2016 aikana asemakaavahankkeessa oli käynnissä luonnosvaihe. Kaavaluonnos asetettiin nähtäville loppuvuodesta 2016. Kaavaluonnoksessa

STRATEGIAOHJELMA 2013-2016

"Kaupunginosien keskuksia vahvistetaan monipuolisella täydennysrakentamisella ja kaupunkiympäristön uudistamisella. Painopistealueena ovat poikittaiset joukkoliikenneyhteydet ja niiden mahdollistamat uudet toimintojen tiivistymät."

esitettiin asuinrakentamista nykyisen kerrostaloalueen tonteille ja puistojen reunamille. Eniten uutta rakentamista tulisi Rastilan liikekeskuksen ympäristöön sekä Pohjavedenpuiston ja Haruspuiston reunuille. Tavoitteena on, että 10–15 vuoden kuluessa alueelle valmistuisi asuntoja noin 4 200 asukkaalle.

Lähiöprojekti on ollut mukana kehittämässä erityisesti ns. hiljaisten ryhmien kaupunkisuunnitteluun osallistamista. Vuoden 2016 aikana tehtiin etnografinen haastattelututkimus "Luonnonläheinen lähiökylä Meri-Rastila maahanmuuttajataustaisten asukkaiden silmin" (Etnografinen tutkimustoimisto Kenno), jota on käytetty kaavahankkeen ja julkisten ulkotilojen suunnittelun taustana. Lisäksi loppuvuodesta 2016 käynnistettiin etnografinen haastattelututkimus, jossa selvitetään maahanmuuttajataustaisten asukkaiden näkemyksiä juuri valmistuneesta kaavaluonnoksesta ja käsitellään vuorovaikutuksen ja viestinnän haasteita maahanmuuttajataustaisten asukkaiden näkökulmasta. Lähiöprojekti on ollut mukana järjestämässä alueen yleisiä asukastilaisuuksia, kuten Meri-Rastilan kyläjuhlaa, jossa juhlistettiin Meri-Rastilamme place making -hankkeen valmistumista. Tilaisuudessa oli myös mahdollisuus tavata suunnittelijoita sekä osallistua Meri-Rastilan aluefoorumiin, joka toteutettiin alueen asukkaiden toimesta yhdessä sosiaali- ja terveysviraston yhdyskuntatyöntekijän kanssa.

MAAHANMUUTTAJIEN NÄKEMYKSIÄ JA TOIVEITA MAANKÄYTÖN SUUNNITTELUUN

Osana Meri-Rastilan kaupunki uudistusta tutkittiin maahanmuuttajien näkemyksiä ja toiveita maankäytön suunnitteluun sekä osallistumishalukkuutta ja -valmiuksia. Kokonaisuuteen liittyy diplomityö (Vilma Autio, 2015), alueen yrittäjiä koskenut haastattelu- ja havainnointitutkimus ja kaksi maahanmuuttajataustaisten asukkaiden "walk along" -haastattelututkimusta. Tutkimukset olivat Lähiöprojektin tilaamia ja ne toteuttivat etnografinen tutkimustoimisto Kenno. Maahanmuuttajataustaiset asukkaat arvostavat Meri-Rastilassa samoja asioita kuin kantasuomalaisetkin: kylämaisyyttä, yhteisöllisyyttä ja luonnonläheisyyttä. Kaupunkisuunnitteluun osallistuminen kiinnostaa aktiivisia, mutta vaikuttamismahdollisuuksista ei ole tietoa ja koetaan, että kuvina esitetyt suunnitelmat ovat jo päätettyjä ja rat-

kaisut on tehty jossain ylempänä. Myös kielitaidon puute estää tiedon saamista ja osallistumista.

Viestinnän ja vuorovaikutuksen kehittämiseen saatiin tehdyistä tutkimuksista arvokkaita näkökulmia ja tietoa. Esimerkiksi miten viestitään siitä, että kaikki alueen asukkaat taustasta riippumatta ovat tervetulleita osallistumaan asuinalueensa kehittämiseen. Tärkeää on, että materiaalia tuotetaan myös muilla kielillä, kuten englanniksi ja selkokielenä suomeksi. Myös alueella puhutuimpien kielten käyttäminen kiinnostuksen herättäjänä ja vuorovaikutuskäytäntönä tulisi paremmin mahdollistaa.

Tutkimuksessa nousi esiin myös tiedotuksen ja viestinnän parantaminen. Tiedotus tapahtumista tulisi tuoda alueelle,

lähelle asukkaita, esimerkiksi kauppajen ja asukaspuistojen ilmoitustauluille. Maahanmuuttajataustaiset tarvitsevat usein hieman enemmän henkilökohdasta rohkaisua osallistumiseen ja ohjausta materiaalien tulkitsemiseen. Myös kaavaprosessia tulisi avata entistä selkeämmin muun muassa havainnollisen kuvamateriaalin avulla. Tutkimuksessa nostettiin esiin myös, että suunnitelmia tuotaisiin esiin sellaisissa tapahtumissa, joiden pääasiallinen lähtökohta ei ole kaupunkisuunnittelu vaan yhteisöllisyys ja erilainen asukastoiminta.

Erilaisten paikallisten maahanmuuttajien avainhenkilöiden, yhdistysten ja organisaatioiden avulla voidaan suunnittelun alussa saada arvokasta tietoa mm. alueen viestintäkäytännöistä ja kohtaamispaikoista sekä osallistumi-

Meri-Rastilan placemaking -hankkeessa rakennettiin torille istuskelupaikkoja. Kuva: Jalmari Sarla

sen kynnyksen madaltamisen keinoista. Viestinnän ja vuorovaikutuksen sekä esimerkiksi kaupungin kulttuuritoiminnan resursseja voisi mahdollisesti kohdentaa entistä vahvemmin niille alueille, joilla on enemmän maahanmuuttajataustaisia asukkaita.

Täydennysrakentamisen mahdollistava kaavahanke ja aluetta elävöittävät hankkeet kytkeytyvät olennaisesti toisiinsa ja niiden vaiheistaminen on olennaista. Meri-Rastilan kaavamuutoksen suunnittelua jatketaan lautakunnan hyväksymän luonnoksen pohjalta. Luonnoksesta työstetään kaavaehdotus vuosien 2017–2018 aikana mahdollisesti useamassa osassa. Samanaikaisesti on tarkoitus teettää Lähiöprojektin toimesta Harjuspuistolle, Pohjavedenpuistolle, Ison

Kallahden puistolle ja joillekin aukioille yleissuunnitelmia. Myös alueen liikennesuunnittelua tarkennetaan ja sen osana on Meri-Rastilan tien uudistus. Lyhyen aikavälin placemaking -hanketta jatketaan vielä vuonna 2017.

MERI-RASTILAN PLACEMAKING-HANKE

Meri-Rastilamme placemaking -hankkeen toteutti muotoilijakollektiivi Rai-vioBumann Lähiöprojektin toimeksiantona. Työssä toteutettiin reitti Rastilan metroasemalta Ison Kallahden puistoon ja meren rantaan.

Työ muodostui graafisista kartoista, joita kiinnitettiin metroasemalle, ilmoitustauluille ja sähkökaappeihin reitin var-

relle, nauhamerkeistä valaisinpylväissä, Meri-Rastilan torille rakennetusta kaupunkipuutarhasta sekä Ison Kallahden puiston yhteisöpuutarhasta. Torin kaupunkipuutarhassa yhteistyötahona toimi Nuorisosiainkeskuksen Lähiöpuutarha-hanke. Yhteisöpuutarhan toiminnassa oli mukana aktiivisia asukasyhdistyksiä ja viljelystä kiinnostuneita asukkaita: Pro Meri-Rastila, Vuosaari-Seura, Somali-laisten vanhempien yhdistys, Aurinkomartat ja asukasryhmä Kallahden kylä.

Hankkeella tuettiin torin aktiivista käyttöä ja parannettiin sen viihtyisyyttä. Tärkeässä osassa oli alueen yhteisöllisyyden vahvistaminen. Hankkeen tavoitteena oli myös kuvastaa kaupunki-uudistuksen ensiaskeleita, fyysisiä muutoksia alueella.

Malminkartano uudistuu

Yhdessä kaupunkisuunnitteluviraston kanssa käynnistettiin Malminkartanon uudistushanke syksyllä 2016. Hankkeen tavoitteena on parantaa alueen julkista ympäristöä, sijoittaa uutta asuntorakentamista alueelle sekä edistää asukastoimintaa. Hankkeessa tehdään tiivistä yhteistyötä kaupungin eri virastojen ja asukastoimijoiden kanssa.

Pohjatyöksi alueelle laadittiin asema-alueen analyysi ja ideasuunnitelma. Työn lähtökohtana oli kehittää Malminkartanon keskeisiä vetovoimatekijöitä, kuten alueen autottomia kevyeen liikenteen reittejä ja aukioita, vehreitä polkuja ja arvokkaita luonto- ja kulttuuriarvoja sekä tukea alueen asukkaiden yhteisöllistä toimintaa. Analyysit keskittyivät nykytilanteeseen ja kehittämiseen rakentaminen huomioon ottaen. Keskeistä oli tunnistaa tärkeimmät olemassa olevat reitit ja uusien reittien tarve, jota myös täydennysrakentamisella voidaan tukea. Kehittämisvisiot keskittyvät neljään toisiinsa vaikuttaviin teemoihin:

1) Alueen imagon kehittäminen

(turvallinen jalankulkuympäristö, paikakidentiteetin vahvistaminen, uusien, toivottujen kaupunkitilojen ja reittien kehittäminen)

2) Orientoituminen alueella

(selkeät risteys- ja sisäänkäyntialueet, selkeät reittihierarkiat)

3) Asukasyhteistyö ja yhteisöllisten toimintojen kehittäminen

(opastus, asukasyhteistyön tukeminen)

4) Täydennysrakentaminen ja tilallinen kehittäminen

(solmukohtat ja risteykset, kehitettävät yhteydet, uudet kaupunkitilat, palvelut ja yhteydet)

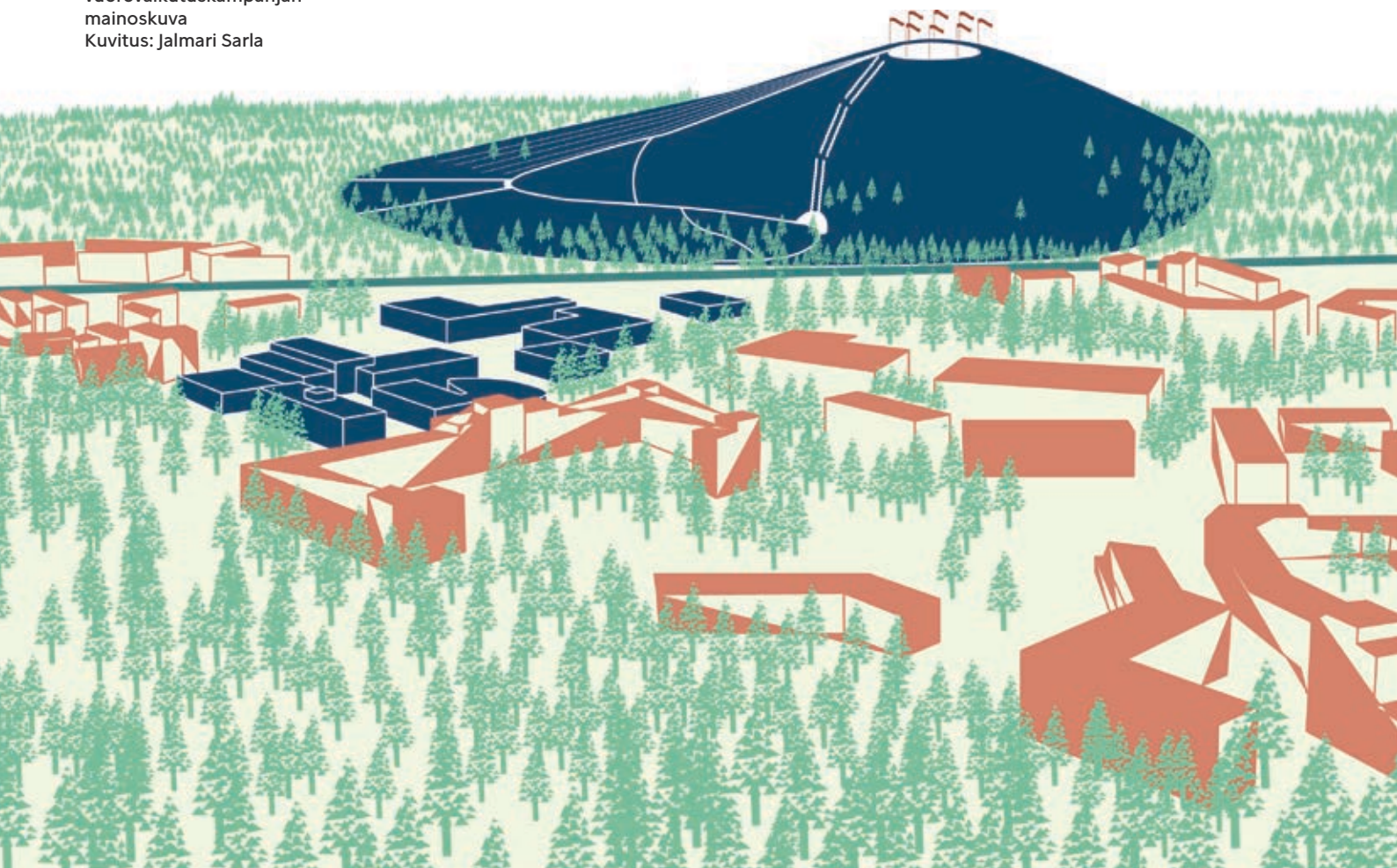
-kyselyn avulla. Kyselylle haettiin kattavaa näkyvyyttä sosiaalisessa mediassa Malminkartanonhuipun lähialueiden paikallisryhmissä (esim. Malminkartanossa tapahtuu, Myyrmäki, Kannelmäki-liike, Pähkinärinne ja Leppävaara). Some-julkaisut saivat paljon näkyvyyttä ja asukkaat jakoivat niitä eteenpäin. Työpajoista tehtiin facebook-tapahtumat, joiden linkit sisällytettiin julkaisuihin. Some-mainonnan lisäksi hyödynnettiin Liikuntaviraston verkostoja ja lähestyttiin satoja aluetta käyttäviä urheiluseuroja ja -toimijoita sähköpostitse. Perinteinen tiedotus sai myös merkittävästi näkyvyyttä muualla mediassa ja muun muassa Malminkartanonhuippu nousi laajasti keskustelunaiheeksi aina valtakunnallisessa mediassa asti.

Kyselyn markkinoinnissa hyödynnettiin graafista suunnittelua. Kyselylle luotiin yhtenäinen värimaailma, joka toistuu kaikissa materiaaleissa. Suunnittelualueesta piirrettiin Helsingin uutta 3D-mallia hyödyntäen mainoskuva, joka liitettiin sosiaalisen median julkaisujen yhteyteen ja jota hyödynnetään työpajojen materiaaleissa vuonna 2017.

Osana uudistushanketta keskityttiin myös Malminkartanon tunnelin katutaidohankkeen edistämiseen yhteistyössä nuorisosiainkeskuksen ja liikennelaitoksen kanssa. Tavoitteena on toteuttaa yhteisöllinen maalausprojekti tunneliin, joka on alueen keskeinen julkisen tilan solmukohta. Hanke etenee toteutukseen vuonna 2017.

Vuoden 2016 syksyllä käynnistyi alueen asukkaiden osallistaminen kerro kantasi

Malminkartanonhuipun
vuorovaikutuskampanjan
mainoskuva
Kuvitus: Jalmari Sarla

Malminkartanoa
kesällä 2016
Kuva: Kimmo Brandt

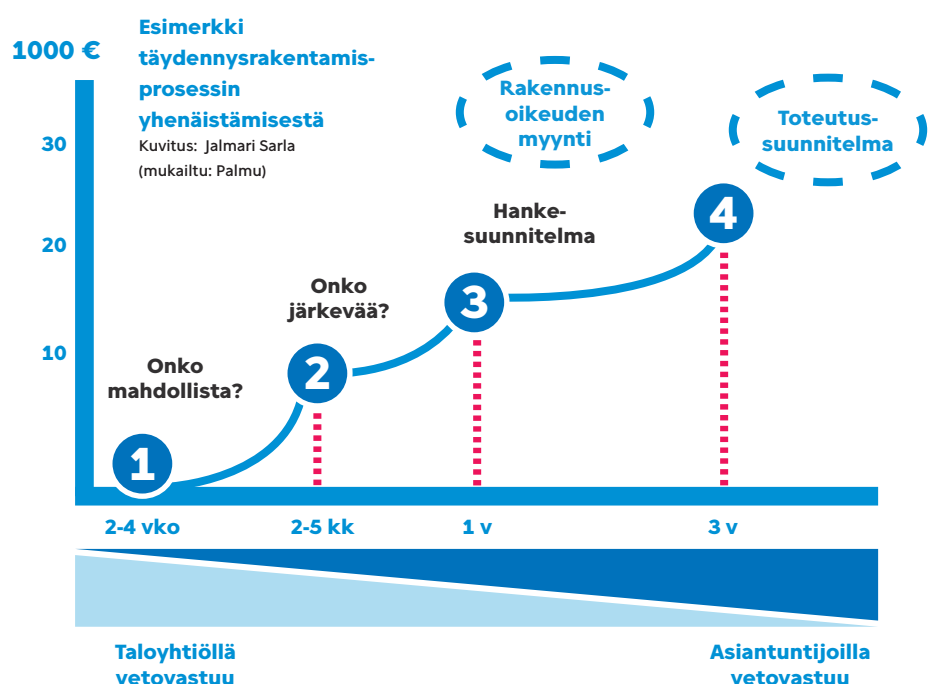
Täydennysrakentamisprosessin kehittäminen

Keväällä 2016 Lähiöprojekti tilasi palvelumuotoilutyön täydennysrakentamisprosessin kehittämiseksi. Työn tavoitteena oli selkeyttää kaupungin nykyisiä käytäntöjä sekä löytää uusia, käyttäjälähtöisiä malleja prosessin parantamiseksi. Palvelumuotoilutyön lopputuloksena syntyi ehdotus suunnittelun jaksottamisesta neljään eri kokonaisuuteen ja aikaikkunaan: 1) Onko mahdollista?, 2) Onko järkevää?, 3) Hanke-suunnitelma ja 4) Toteutus-suunnitelma. Suosituksina annettiin, että keskeistä on saada sisäiset prosessit selkeiksi, vahvistaa kaupungin suhtautumista ja intoa täydennysrakentamisen kannustamiseen sekä selkeyttää täydennysrakentamisen kanssa työskentelevien asiantuntijoiden roolituksia.

Palvelumuotoilutyön jatkona käynnistyi myös arkkitehtiopiskelija Anni Hapuojaan diplomityö prosessin syventämiseksi. Työ valmistuu kevään 2017 aikana. Diplomityön tavoitteena on käsitellä muotoiluajattelua työkaluna täydennysrakentamisen käytäntöjen kehittämiseen sekä hahmottaa täydennysrakentamisen prosessi visualisoituna kokonaisuutena ja hyödyntää sitä täydennysrakentamisen palvelukokonaisuuden kehittämisessä.

Työn lähtökohtana on koota pirstoutunut tieto ja käytännöt yhdeksi visualisoiduksi prosessikuvaukseksi täydennysrakentamisen kulttuurin ja viestinnän edistämiseksi.

Työtä ohjaa Lähiöprojekti ja kaupunkisuunnitteluviraston täydennysrakentamisprojekti.

Täydennysrakentamista Meri-Rastilassa:
uudistuva liikekeskus
Havainnekuva: Arkkitehtitoimisto Ettala Palomeras

Julkisen ympäristön parantaminen

Julkisen ympäristön parantamistoimenpiteet yhdistettynä täydennysrakentamisen ja asukastoiminnan edistämiseen kytkeytyvät keskeisesti alueellisesti kohdistetun toiminnan vaikuttavuuteen. Vuonna 2016 Lähiöprojekti keskittyi erityisesti tärkeimpien julkisten tilojen suunnitteluun, pääpainona asemanseudut, pääraitit, puistot, aukiot sekä alikulut. Keskeisinä yhteistyökumppaneina vuonna 2016 olivat rakennusvirasto, kaupungin liikennelaitos sekä pääradan asemien osalta Liikennevirasto. Asemien kehittämisessä tehtiin kiinteää yhteistyötä myös alueen asukkaiden kanssa.

Suunnitelmia laadittiin Malmin Longinojanlaaksoon sekä Malminkartanon asema-alueelle. Lähiöprojekti osallistui myös aktiivisesti Stoa aukion suunnittelutyöhön. Keskeisenä foorumina hankkeiden valmistelussa ja kehittämisessä oli Lähiöprojektin ympäristöparannushankkeet-työryhmä, jossa jaetaan tietoa meneillään olevista hankkeista sekä ohjelmoidaan uusia toimenpiteitä yhdessä virastojen kanssa. Työryhmän tavoitteena on myös edistää kaupungin Lähiörahaston laadukasta ja tarkoituksenmukaista käyttöä sekä parantaa hallintokuntien välistä yhteistyötä hankkeiden valmistelussa

LONGINOJANLAAKSO

Vuonna 2016 laadittiin ideasuunnitelma Malmilla sijaitsevaan Longinojanlaaksoon. Työn tavoitteena on alueen viihtyisyyden parantaminen, nykyisten puistoalueiden laatutason ja toiminnallisuuden nostaminen sekä täydennyskaavoituksen edistäminen. Lisäksi tavoitteena on alueen turvallisuuden ja imagon vahvistaminen. Työssä pyritään

ottamaan huomioon Longinojanlaakson nykyiset reitti yhteydet ja yhteystarpeet, ekologiset ja virkistyselliset arvot, alueen maisemahistoria, yleis- ja asemakaavoituksen tavoitteet ja asukaspalaute. Suunnitelma on esitetty toteutettavan kahdessa vaiheessa. Ensimmäisessä vaiheessa toteutetaan yhteys

jäähallille, urheilukenttien laajennukset, Ala-Malminojan mutkittelu, pysäköintialue sekä kaupunkiviljelyalueet. Toisessa vaiheessa toteutetaan baana sekä täydennysrakennusalueet. Työssä tehtiin aktiivista vuorovaikutusta alueen asukkaiden ja toimijoiden kanssa. Työ etenee tarkempaan suunnitteluun vuoden 2017 aikana.

Longinojanlaakson ideasuunnitelmaa
Kuvat: Studio Terra Oy

JAKOMÄEN BRODA

World Design Capital Helsinki 2012 vuoden kunniaksi Jakomäkeen toteutettiin alikulku-hanke "Broda", joka aktivoi asukkaita oman ympäristönsä parantamiseen ja huomioimiseen. Taideteoksen toteuttivat taiteilijat Karin Widnäs ja Pekka Paikkari teoksillaan Rock Art sekä Täältä tullaan elämä. Tulevan alikulkusil- lan peruskorjauksen vuoksi nykyinen taideteos suunnitellaan uusiksi vastamaan paremmin ulkotilan vaatimustasoa. Yhdessä taiteilijoiden ja rakennusviraston kanssa käynnistettiin vuonna 2016 suunnittelutyö taideteoksen uusimiseksi ja nykyisen teoksen uudelleen sijoittamiseksi Jakomäen alueelle. Tavoitteena

on toteuttaa uusi teos syksyllä 2017. Osa nykyisen taideteoksen keraamisten laattojen sijoittamisesta alueen toimijoiden nykyisiin tiloihin (muun muassa nuorisosiainkeskus, koulu, kirjasto ja uimahalli) on suunnitteilla yhdessä taiteilijoiden kanssa.

ASEMIEN KEHITTÄMINEN

Helsingin kaupungin strategiaohjelmassa 2013–2016 painotetaan raideliikenteen asemanseutujen viihtyisyyttä. Etenkin niiden elinvoimaisuutta ja houkuttelevuutta halutaan vahvistaa. Esi-kaupunkialueiden asemakeskukset ja ostarit ovat alueen tärkeitä käyntikortteja.

Vuonna 2016 keskeisinä kehittämis-kohteina olivat Malminkartanon, Pohjois-Haagan, Malmin ja Pukinmäen asemat. Pukinmäessä jatkettiin neuvotteluja asemakeskuksen suunnittelusta yhdessä Liikenneviraston kanssa. Suunnittelu ei edennyt toteutukseen vuoden 2016 aikana. Malminkartanon osalta keskeisenä tehtävänä oli julkisen tilan suunnittelu ja katutaiteen edistäminen. Pohjois-Haagassa osallistuttiin raken-

STRATEGIAOHJELMA 2013-2016

"Raideliikenteen asemanseutujen viihtyisyyttä ja turvallisuuden kokemista parannetaan. Yleisten alueiden aluesuunnitelmissa parannetaan katujen, virkistysalueiden ja aukioiden laatua, turvallisuutta, siisteyttä ja toimivuutta tiivistyvässä kaupunkirakenteessa."

nusviraston vetämän katu- ja toteutus-suunnittelun ohjaukseen.

Helsingin toisen aluekeskuksen, Malmin osalta käynnistettiin ylikulkuputken analyysi ja ideasuunnitelma loppuvuodesta 2016. Työn tavoitteena on laatia selvitys ja ideasuunnitelma, jossa määritellään asemalaiturille johtavan putken nykyisen laatutason parantamistoimenpiteet vastaamaan nykyistä paremmin käyttäjien tarpeita. Tärkeässä roolissa on myös turvallisuuden parantaminen ja nykyisten ylläpitovastuiden selkeyttäminen ja yhteensovittaminen. Suunnittelussa tehdään myös aktiivista yhteistyötä pai-

STRATEGIAOHJELMA 2013-2016

"Julkisen kaupunkitilan käytettävyyttä kehitetään muun muassa esteettömyyttä ja turvallisuutta edistämällä."

kalla sijaitsevien kaupallisten toimijoiden kanssa. Työ valmistuu keväällä 2017. Malmilla vuonna 2015 käynnistynyttä pyöräkeskushanketta edistettiin myös vuoden 2016 aikana. Tavoitteena oli avata keskus käyttöön kevään 2016 aikana. Pyöräkeskuksen toteuttaminen ei kuitenkaan onnistunut määriteltyjen aikataulujen mukaisesti hankkeen korkeiden investointikustannusten vuoksi. Neuvotteluja jatkettiin vuonna 2016 toteuttamisen mahdollistamiseksi. Neuvotteluista liikenneviraston suuntaan vastaa pyöräkeskuksen tulevasta toiminnasta vastaava HKL.

LÄHIÖRAHASTON KÄYTÖN TUKEMINEN

Lähiöprojekti osallistui myös vuonna 2016 lähiörahastohakemusten kommentoimiseen ja hankkeiden kehittämiseen. Tärkeää on erityisesti hank-

keiden imagotavoitteiden, alueellisen vaikuttavuuden sekä virastojen välisen yhteistyön korostaminen. Tärkeänä forumina virastokohtaiselle koordinoimille toimi Lähiöprojektin johtoryhmä sekä ympäristöhankkeiden työryhmä. Lähiörahaston rahaa käytettiin vuonna 2016 yhteensä noin 4,8 M€ rahaston tarkoituksen mukaisiin hankkeisiin. Merkittävä osa käytöstä suuntautui ympäristöparannusinvestointeihin noin 4,2 M€, josta rakennusviraston hankkeisiin

3,7 M€ ja liikuntaviraston 0,5 M€. Suurimmat hankkeet olivat Runar Schildtin puisto Pohjois-Haagassa (1 M€), Vanhaistenpuisto Kannelmäessä (1 M€) sekä Ala-Malmin tori ja Pekanraitti Malmilla (0,6 M€). Myös asukastalojen ja -tilojen, vanhustenkeskusten ja palvelutalojen sekä nuorisotilojen toiminnallisuutta lisättiin noin 600 000 eurolla. Suurin hanke oli kaupunkilaisten omaamiseen käyttöön tarvittavat laitteet Maunulan monitoimitilassa (0,3 M€).

STRATEGIAOHJELMA 2013-2016

"Toteutetaan Pyöräilynedistämishjelman suosituksia: Jatketaan pyöräkeskuksen kehittämistä Kampissa ja laajennetaan toimintaa muihin kaupunginosaan."

Pohjois-Haagan Runar Schildtin puisto
kunnostettiin Lähiörahaston rahoituksella
vuonna 2016
Kuva: Jalmari Sarla

Rakennuskannan ominaispiirteiden tukeminen

Lähiöarkkitehdit antavat korjausneuvontaa taloyhtiöille ja laativat korjaustapaohjeita. Korjaustapaohjeet sisältävät laajan inventoinnin sekä yksityiskohtaiset ohjeet rakennusten ja pihojen suositelluista korjaustavoista. Aikaisempien korjaustapaohjeiden kohdealueet ovat pääasiassa olleet yleiskaavassa 2002 kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittäviksi alueiksi osoitettuja, joten korjaustapaohjeilla on merkitystä arvokkaan kaupunkikuvan säilyttämisen kannalta. Korjaustapaohjeiden laatimisessa tehdään laajaa yhteistyötä eri hallintokuntien kanssa muun muassa täydennyskaavoituksen yhteydessä.

Vanhaa Kannelmäkeä
Kuva: Päivi Hellman

KANNELMÄEN KORJAUSTAPOHJEET

Helsingin yleiskaavassa 2002 Kannelmäki on merkitty kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta arvokkaaksi alueeksi yhtenäisenä säilyneen ja aikakautta hyvin edustavan ympäristönsä vuoksi. Kannelmäen asuinrakennusten ja pihojen korjaustapaohjeiden tavoitteena on ohjata kerrostaloalueen 1950–60-luvun asuinrakennusten ja pihojen tulevia kor-

jauksia sekä alueen kehittämistä alkupe-
räisiä suunnitteluperiaatteita kunnioit-
taen.

Julkaisussa tuodaan esiin alueen asuinra-
kennusten ja pihojen rakennustapa sekä
ominaispiirteet, joiden säilyttäminen
korjaus- ja kehittämistapoja valittaessa
tulisi ottaa huomioon. Kannelmäen
korjaustapaohjeet ovat osa laajempaa

sotien jälkeisten esikaupunkialueiden
edustaman korkeatasoisen arjen ark-
kitehtuurin inventointi- ja arvottamis-
työtä, jota on tehty 1990-luvulta alkaen
kaupunkisuunnitteluviraston ja kaupun-
ginmuseon sekä 2000-luvulla myös ra-
kennusvalvontaviraston ja Lähiöprojek-
tin toimesta.

SYRJÄYTYMISEN ENNALTA- EHKÄISY

Lähiöprojekti keskittyy kaudella 2016–2017 syrjäytymisen ennaltaehkäisyyn. Tavoitteena on tukea alueellista osallistumista ja vuorovaikutusta sekä asukkaiden harrastus- ja toimintamahdollisuuksia. Päämääränä on vahvistaa hyvän kaupunkielämän edellytyksiä esikaupungeissa. Lähiöprojektin rahoittamat hankkeet on kohdistettu projektin kohdealueille, jotta ne tukisivat mahdollisimman kattavasti alueellista kehittämistä ja vaikuttavuutta. Keskeistä on kehittää uusia monihallintokuntaisia toimintamalleja syrjäytymisen ehkäisyyn. Vuonna 2016 kohderyhmänä olivat erityisesti lapset ja nuoret.

Lähiöpuutarhan toimintaa
Jakomäessä
Kuva: Kimmo Brandt

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen

Lasten ja nuorten syrjäytymistä ehkäisevässä työssä on tehty yhteistyötä nuorisoasiainkeskuksen, liikuntaviraston, kulttuurikeskuksen, opetusviraston sekä kirjaston kanssa. Keskeisenä toimenpiteenä ovat erilaiset teema- ja aluekohtaiset pilotit. Lasten ja nuorten syrjäytymistä ehkäisevä työ pyrkii tarjoamaan kaikille avointa ja saavutettavaa toimintaa. Harrastamiseen aktivoiminen, omaehtoinen tekeminen ja vapaa-ajan vieton mahdollisuuksien lisääminen omassa lähiympäristössä ovat tärkeitä sosioekonomisesti heikoilla alueilla. Hyvinä esimerkkeinä ovat lännen nuorten liikuntahanke, operaatio Pulssi sekä lähiöpuutarha-xhanke.

OPERAATIO-PULSSI (MALMI, PUKINMÄKI, TAPANILA, JAKOMÄKI)

Operaatio Pulssin tavoitteena on innostaa 12–18-vuotiaita nuoria kulttuuri- ja liikuntaharrastusten sekä yhteisen tekemisen pariin. Tarjoamalla ja lisäämällä nuorten kohtaamispaikkoja sekä vahvistamalla nuorten äänen kuulumista edistetään nuorten kasvua aktiiviseen kansalaisuuteen. Operaatio Pulssin toimintamallissa alueen toimijat tarjoavat joko yksin tai yhdessä muiden toimijoiden kanssa nuorille tekemistä kuultuaan heitä alueen kouluissa järjestettävissä tempauksissa. Matalan kynnyksen harraste-, kurssi- ja tapahtumatoiminta on kaikille avointa ja maksutonta ja sen suunnittelevat ja toteuttavat osaltaan nuoret itse. Osa toiminnasta on osana liikuntaviraston ja kirjaston normaalia palvelutarjontaa. Kaikki tapahtumat kootaan yhteiseen Pulssi-esitteeseen ja nettisivuille.

STRATEGIAOHJELMA 2013-2016

"Lapsi ja nuori tulee autetuksi omassa lähiyhteisössään: Palveluverkon kehittämisessä ja palvelujen määrässä otetaan huomioon eriarvoistumisen torjuminen ja nuorten määrä eri alueilla. Lisätään maahanmuuttajien osallisuutta ja työllisyyttä sekä pienennetään maahanmuuttajien työttömyyttä ja maahanmuuttajanuorten syrjäytymistä."

Lähiöprojekti rahoittaa kulttuurikeskuksen ja nuorisoihmissuuden hanketta Malmin alueella. Sen sijaan lännen alueen Operaatio Pulssi on jo vakiintunut virastojen yhteiseksi toiminnaksi. Vuonna 2016 Operaatio Pulssin vaikutusprosessiin koillisella alueella osallistui keuhällä ja syksyllä yhteensä 1400 nuorta, joista noin 10 % osallistui myös ideoiden jatkosuunnitteluun ja työstämiseen kurssiksi tai tapahtumiksi. Ideoita oli noin 1300. Operaatio Pulssi tarjosi nuorille ohjelmaa seuraavasti: 20 kurssia, 20 työpajaa ja 17 tapahtumaa. Tapahtumat keräsivät noin 2500 kävijää ja yhtensä Pulssin ohjelmaan osallistui noin 3000 nuorta. Lähiöprojekti rahoitus jatkuu vuonna 2017.

STRATEGIAOHJELMA 2013-2016

"Nuorten kasvua aktiiviseen kansalaisuuteen sekä nuorten äänen kuulumista tuetaan"

BÄNDIPAJA

Kulttuurikeskus ja opetusvirasto toteuttivat Bändipaja -hanketta vuosina 2013–2015. Hankkeen tavoitteena oli matalan kynnyksen bändipajatoiminnan avulla ennalta ehkäistä syrjäytymistä tarjoamalla maksutonta tai pienellä maksulla musiikin opetusta pääasiassa Itä-Helsingin kouluissa koulupäivän aikana. Opetuksen tuotti Pop & Jazz Konservatorio. Bändipajatoiminta jatkui Itä-Helsingin kouluissa vielä keuhällä 2016 kulttuurikeskuksen rahoituksella. Helsingissä on havaittavissa selvitysten valossa kulttuuripalveluiden tarjonnan varsin selkeitä alueellisia eroja taiteen perusopetukseen osallistumisessa. Bändipaja -toimintamalli, jossa matalankynnyksen musiikin opetusta tarjotaan ostopalveluna, ei vakiintunut opetustoimen normaali toiminnaksi vuoden 2016 aikana.

Operaatio Pulssin toimintaa Pihlajamäessä
Kuva: Simo Karisalo

"Tavoitteena on, että kaikilla nuorilla on mahdollisuus harrastukseen. Lisätään ryhmälähtöiseen harrastustoimintaan osallistuvien nuorten määrää."

Lännen liikuntahankkeen toimintaa
Kuva: Kimmo Brandt

LÄNNEN NUORTEN LIIKUNTAHANKE (MALMINKARTANO, KANNELMÄKI, HAAGA JA PITÄJÄNMÄKI)

Liikuntaviraston ja nuorisoasiainkeskuksen yhteinen nuorten liikuntahanke lännen alueella käynnistyi keväällä 2016. Liikuntahankkeen tarkoitus on vastata nuorten tarpeeseen liikkua omassa arjessa omin ehdoin. Hankkeessa etsitään uusia keinoja tunnistaa nuorten omaehtoista liikkumista mahdollistavia tekijöitä ja tuottaa laadukkaita vapaa-ajan liikuntapalveluja nuorille. Liikuntaviraston FunAction harrasteliikuntatoiminta sekä nuorisoasiainkeskuksen ja kulttuurikeskuksen Operaatio Pulssin harrastuskurssitoiminta tarjoavat valmiita rakenteita toiminnalle. Operaatio Pulssin toimintamalliin kuuluu kysyä kahdesti kouluvuoden aikana nuorilta itseltään, mitä he haluaisivat harrastaa. Toivottua toimintaa pyritään tuomaan tarjolle ja osaksi myös nuorten itsensä suunnittelemina.

Hankealueen liikuntaharrastamisen haasteena on ollut liikuntatilojen puute.

Liikuntavirastolla ei ole omia sisäliikuntatiloja. Kevään aikana keskityttiin erityisesti liikuntatilojen, liikuntaseurojen ja toimijoiden kartoittamiseen. Liikuntaa järjestetään nuorisotaloilla, koulujen liikuntasaleissa sekä yksityisten omistamissa tiloissa. Nykyisellään sisäliikuntatiloja on yhteensä noin 20. Alueella ulkoliikuntaa voi harrastaa mm. viidessä kaupungin liikuntapuistossa Konalassa, Kannelmäessä, Lassilassa, Talissa ja Laajasuolla (Haaga). Kannelmäessä avattiin kesällä 2016 lähiliikuntapaikka. Lähiliikuntakentät ovat kaikkien käytettävissä eikä samalla tavalla varattavissa mm. urheiluseurojen maksulliseen toimintaan.

Liikuntahankkeen kesätoimintaa ja pelailua nuorille järjestettiin liikuntapuistoissa (amerikkalainen jalkapallo, jousiammunta ja muita lajikokeiluja). Ohjattu avoin toiminta alkoi syyskuussa yhdeksällätoista matalan kynnyksen harrasteliikuntaryhmällä. Operaatio Pulssin

"Vahvistetaan liikuntapaikkojen suunnittelun asiakaslähtöisyyttä ja vähän liikkuvia ryhmiä kannustetaan liikkumaan."

kanssa niistä järjestettiin seitsemän ja ne olivat maksuttomia. Suurinta kiinnostusta herättivät koripallo, salibandy, kahvakuula ja venyttely. Käyntikertoja eri harrasteryhmissä oli yhteensä 1300 ja tapahtumissa noin 1200.

Nuorten osallistuminen toimintaan on riippuvainen etenkin siitä, miten tieto järjestettävistä liikuntatapahtumista saadaan perille sekä miten motivoidaan vähän liikkuvia nuoria osallistumaan. Vuoden 2017 aikana pyritään löytämään erityisesti näihin haasteisiin uusia käytäntöjä. Liikuntatunneista löytyy tietoa netistä FunAction-, ja harrastehaku.fi -sivustoilta. Pulssi julkaisee myös esitettä. Hankkeella on oma facebook-sivu.

Kaupunkiviljelyä Kontulassa
Kuva: Kimmo Brandt

Aluelähtöiset toimintamallit hyvään kaupunkielämään

Esikaupunkien kehittämisessä on tärkeää tehdä hallintokuntien ja alueen toimijoiden välistä yhteistyötä alueellisen eriarvoistumisen ehkäisemiksi. Tarpeet vaihtelevat eri alueilla ja vaativat toimijoilta kykyä ja sopeutumista toimia uudella tavalla.

Vuonna 2016 jatkettiin yhteistyötä eri hallintokuntien kanssa aluelähtöisten toimintamallien edistämiseksi. Pääpaino oli kohdealueilla Jakomäessä, Malmilla, Malminkartanossa, Kannelmäessä ja Pohjois-Haagassa. Kulttuurikeskuksen kanssa tehtiin yhteistyötä Helsingin mallin edistämiseksi. Vuonna 2016 Helsingin mallin pilotointialueina olivat Jakomäki-Kivikko, Maunula, Vuosaari sekä Kaarela (erityisesti Kannelmäki-Malminkartano). Tiivistä yhteistyötä jatkettiin myös sosiaali- ja terveystieteiden alue- ja yhdyskuntatyön kanssa. Alueen yksikön työntekijät toimivat eri alueilla kaupungin asukastaloissa ja lähiöasemilla. Matalan kynnyksen toiminnan lisäksi aluetaloissa on toimintaa erityisesti syrjäytymisvaarassa oleville asukkaille, kuten työllistymisen tukemiseen liittyvää toimintaa.

LÄHIÖPUUTARHA (JAKOMÄKI, KONTULA, MERI-RASTILA, ROIHUVUORI, MAUNULA)

Lähiöpuutarha-hanke käynnistyi maaliskuussa 2016 nuorisosaainkeskuksen koordinoimana. Hankkeessa Kumpulan kasvitarhan toiminta jalkautuu lähioihin ja soveltaa puutarhатыn menetelmiä osana alue- ja nuorisotyötä. Tavoitteena on alueiden viihtyisyyden ja asukkaiden yhdessä tekemisen lisääminen, ympäristöparannusten vaikuttavuuden ja verkostoyhteistyön vahvistaminen sekä nuorten työllistäminen kesätyöhön.

Vuoden 2016 viljelytoiminta muotoutui eri lähioissa omannäköiseksi alueen toimijoiden ja asukkaiden toiveiden ja ideoiden mukaan. Toiminnan käynnistämiseen etsittiin aktiivit alueen paikallisverkostoista ja toiminta jakautui lähes koko vuodelle. Kohdealueille järjestettiin kaikille avoimia tapahtumia sekä tehtiin viikoittaisia käyntejä viljelypaikoille kasvien hoidon ohjeistamiseksi.

Lähiöpuutarhan toimintaan osallistui vuoden 2016 aikana 1400 ihmistä, joista nuoria oli noin 700. Kontulassa viljelykset sijaitsivat kirjaston, nuorisotalon, päihdekuntoutujien päiväkeskus Sympiksen sekä Lastenkaaren läheisyydessä. Viljelyksistä huolehtivat toimijat itse. Yhdeksässä viljelytapahtumassa (istutus- ja syystalkoot, rakentaminen)

osallistujia oli 440, viidellä kausihoitoikännillä (kastelu, kitkentä yms.) 40 sekä kolmessa verkostotapaamisissa 20. Yhteensä osallistumiskertoja oli noin 500.

Jakomäessä viljelykset sijaitsivat Jakomäen aukiolla nuorisotalon, perhekeskus Punahilkkan ja kirjaston edessä. Myös päiväkotit Kotilolla oli omat viljelykset. Vuorensyrjän palvelutalolle muodostui puutarhakerho ja viljelykset tehtiin yhteistyössä vanhusten ja nuorten kanssa - sukupolvien kohtaaminen ja yhteinen tekeminen onnistui hienosti. Asukkaita ei saatu mukaan viljelytoimintaan tavoitteiden mukaisesti. Viljelytapahtumisissa (12) osallistujia oli 360, kuudella kausihoitoikännillä 40 ja kymmenessä verkostotapaamisessa noin 120. Yhteensä osallistumiskertoja oli noin 520.

Roihuvuoressa viljelytoimintaa oli aloitettu jo Monen polven kasvutilahankkeen aikana (2012-2015) asukaspuistossa ja yhteisöviljelmällä. Asukaspuistossa toimivat nuorisotalo ja leikkipuisto, joten viljelytoimintaa kohdennettiin erityisesti lapsiin ja nuoriin. Yhteisöviljelmällä toiminnassa olivat mukana erityisesti aktiiviset aikuiset. Tapahtumissa (17) oli yhteensä noin 400 osallistujaa.

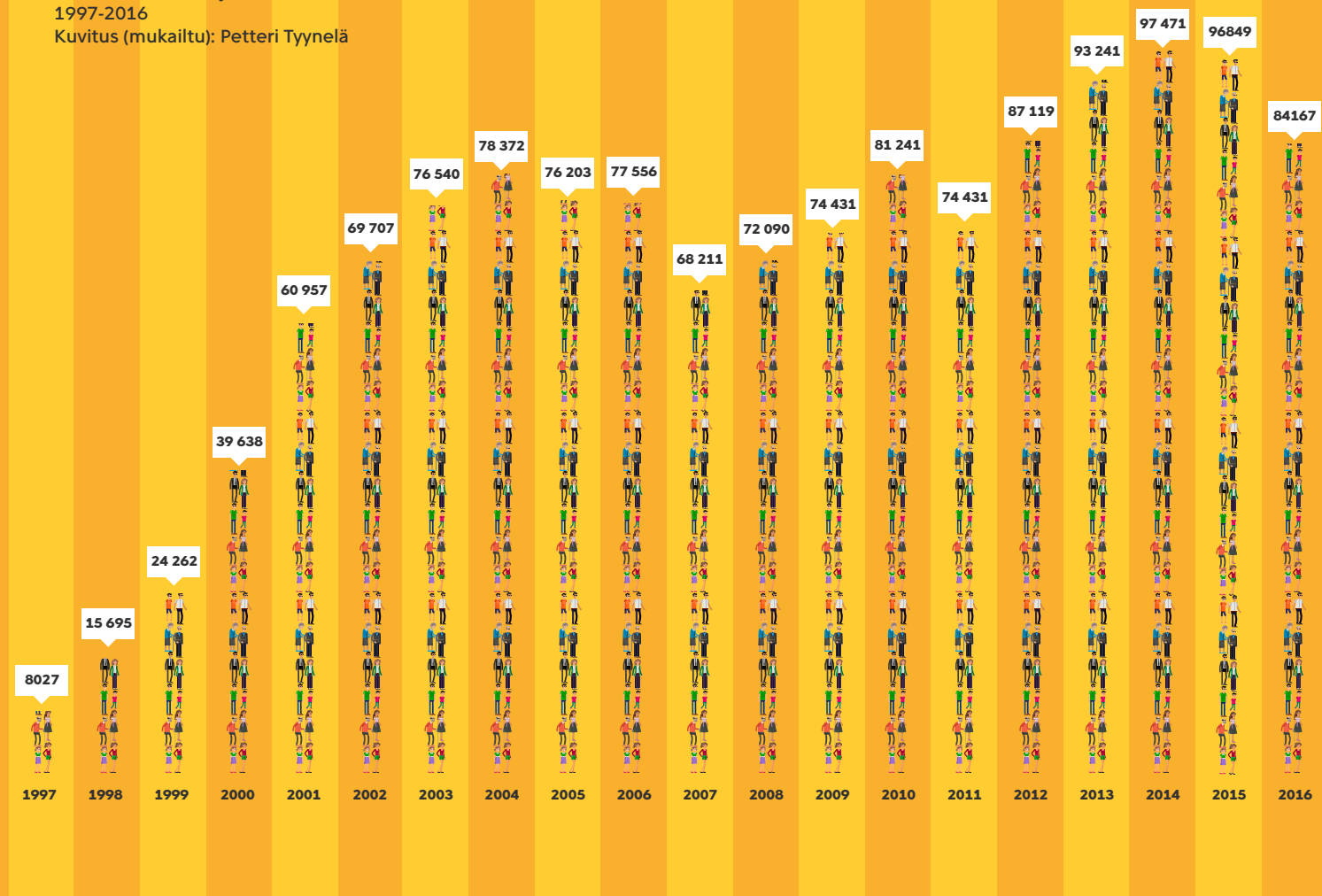
"Asukkaiden vastuunottoa lähiympäristöstään vahvistetaan lisäämällä mahdollisuuksia pitää huolta yhteisestä kaupungista sekä hyödyntää kaupunkitilaa tilapäiskäyttöön kuten tapahtumien järjestämiseen ja kaupunkiviljelyyn."

Meri-Rastilassa Lähiöpuutarha osallistui yhteisöllisen Placemaking -hankkeen vetämään kaupunkipuutarhatoimintaan Meri-Rastilan aukiolla. Lähiöpuutarha-hanke suunnitteli ja toteutti istutukset sekä oli mukana talkoissa ja hoitamassa istutuksia. Kolmessa tapahtumassa oli noin 80 osallistujaa, kahdessa verkostotapaamisessa 20 ja seitsemällä kausihoitoikännillä 15. Yhteensä osallistumiskertoja oli 115.

Palautteet Lähiöpuutarhatoiminnasta ovat olleet hyvin myönteisiä. Viljelytoiminnan todettiin lisänneen ympäristön viihtyisyyttä, yhteisöllisyyttä sekä toimijoiden yhteistyötä. Hanke työllisti palkkatuen kautta puutarhurin ja puusepän. Menetelmänä puutarhatoiminta soveltuu monenlaiseen kasvatukselliseen ja sosiaaliseen työhön, ja on väline, joka yhdistää monipuolisesti alueen asukkaita ja toimijoita.

Lähiöpuutarhan toimintaa Kontulassa.
Kuva: Aino Kaila

LÄHIÖLIIKUNTA - "AKTIIVISTA ARKEA LÄHIÖISSÄ"

Lähiöliikunta siirtyi vuoden 2016 toukokuun jälkeen pois Lähiöprojektin toimintarahoituksen piiristä. Myllypuro-Kontulan, Jakomäki-Tapulikaupungin, Maunulan ja Pihlajamäen - asukkaiden liikuttamista liikuntavirasto jatkaa edelleen järjestämällä perusliikuntaryhmiä normaalisti. Rahoituksen väheneminen näkyi lähinnä erityisosaamista vaativien tanssintuntien sekä asahi- ja joogatuntien katoamisena lähiöliikuntatarjonnasta.

Lähiöliikunta on ollut vuodesta 1996 alkaen tärkeä malli syrjäytymisen ennaltaehkäisemiseen alueilla, joilla on sosioekonomista heikko-osaisuutta. Lähiöliikunnan tuottama virkistystoiminta ja sosiaalinen kanssakäyminen liikuntapalvelujen keinoin (mm. ohjatut tunnit, Seniorisäpinät ja liikuntahulinat) ovat tuoneet ihmisiä yhteen ja mahdollistaneet luontevia paikkoja aktiiviseen osallistumiseen.

Lähiöliikuntapalvelujen perustana on ollut käyttäjälähtöisyys liikuntamuotojen tarjonnassa. Vuonna 2016 alkaneessa "Aktiivista arkea lähiössä" -palvelumuo-
toiluhankkeen avulla tavoitteena on kuulla asukkaiden toiveita entistä paremmin. Tämän aluehallintoviraston tukeman kolmivuotisen hankkeen pilotti-alueena ovat Jakomäki ja Myllypuro.

Lähiöliikunnasta valmistui Lähiöliikunta -Aktiivista arkea lähiössä -julkaisu (toim. Veera Korjus), jossa kerrotaan lähiöliikunnan tarinaa tekijöiden ja lähiöliikuttajien näkökulmasta.

STRATEGIAOHJELMA 2013-2016

"Liikunnan poikkihallinnollista järjestämistä vahvistetaan ja luodaan hyviä käytäntöjä eri virastojen välisenä yhteistyönä."

STRATEGIAOHJELMA 2013-2016

"Asukkaita kannustetaan omaehtoiseen liikkumiseen ja liikunnallisesti aktiiviseen elämäntapaan toteuttamalla terveysliikuntahankkeita."

HELSINGIN MALLIN TUKEMINEN

Helsingin kulttuurikeskuksen osallistavan kulttuurityön mallin tavoitteena on monipuolistaa ja tasapainottaa kaupunginosien taide- ja kulttuuritarjontaa. Helsingin mallin vuosien 2016–2018 pilottikauden toiminta painottuu Kaarelaan, Maunulaan, Jakomäkeen ja Vuosaareen. Hankehaussa valittiin kaksitoista kulttuuri- ja taidelaitosta ja -yhteisöä toimimaan kohdealueella asukkaiden ja muiden toimijoiden kanssa yhteistyössä. Vuoden 2016 toiminnasta laaditaan väliraportti.

Helsingin mallin hankkeet tekevät tiivistä yhteistyötä Lähiöprojektin hankkeiden kanssa. Ne ovat mukana myös Lähiöprojektin kehittämistyöryhmäverkostoissa Kaarelan, Jakomäen ja Meri-Rastilan alueilla. Esimerkiksi Jakomäessä verkottuminen toimijoiden kesken

on edistänyt kulttuuritarjontaa alueella. Myös asukkaat ovat olleet aktiivisesti mukana teatteritoiminnassa, jota Helsingin mallin Kaupunginteatterin teatteriprojektin Pääroolissa Jakomäki tarjoaa. Jakomäessä toimii myös Pohjois-Helsingin bändikoulu.

Vuosaaressa toimii vuosina 2016–2018 Kulttuurikeskuksen Helsingin mallin toimijat KOM-teatterin kannatus ry, Suomen valokuvataiteen museon säätiö ja Klockriketeatern r.f. Hankkeet osallistavat erityisesti nuoria ja monikulttuurisen taustan omaavia asukkaita. Lähiöprojektin kohdealueella Meri-Rastilassa on ollut käynnissä hankkeita vuonna 2016 ja vuonna 2017 Helsingin mallin kulttuuritoimijat aikovat laajentaa toimintaansa voimakkaammin osaksi Meri-Rastilan kaupunkiudistusta.

Aikuisten teatteriryhmä
Hilkat ja Hukat Jakomäessä
Kuva: Jenny Jumppanen

POIKKILEIKKA- VAT TAVOITTEET

Lähiöprojektin toimintakauden tavoitteina ovat myös myönteisen maineen ja projektin näkyvyyden edistäminen, asukasyhteistyön tukeminen sekä elinkeinojen edellytysten parantaminen. Tavoitteet ovat luonteeltaan "poikkileikkaavia", eli ne kohdistuvat koko projektin toimintaan riippumatta alueellisista kohdennuksista tai teemallisista painotuksista. Vuonna 2016 keskeisinä toimenpiteinä olivat aktiivinen viestintä paikallislehdissä ja sosiaalisessa mediassa sekä vuorovaikutteisten menetelmien toteuttaminen eri suunnitteluhankkeissa. Merkittävänä viestinnällisenä panostuksena oli uuden kauden esitteen tuottaminen sekä Lähiöprojektin 20-vuotisnäyttely syksyllä 2016.

"Edustuksellista demokratiaa vahvistetaan, kaupunkilaisten osallistumista ja vaikuttamismahdollisuuksia lisätään sekä niitä koskevia menetelmiä parannetaan."

STRATEGIAOHJELMA 2013-2016

"Kaupunkilaisten ja hallintokuntien väliseen vuorovaikutukseen luodaan pysyvät rakenteet."

Langinjojanlaakson
ideasuunnitelman työpaja
Kuva: Helena Roschier

Lähiöprojektin viestintä

Lähiöprojektin viestintä tukee laaja-alaisesti projektin tavoitteiden ja toimenpiteiden toteuttamista, hankkeiden näkyvyyttä ja projektin tunnettuutta. Lähiöprojektin viestinnän toiminta-alue on koko Helsingin esikaupunkialue ja kaupunkikonsernin sisällä kaikki keskeiset virastot. Toinen viestinnän päätehtävä on asukkaiden ja kaupungin vuorovaikutus eli alueen ”äänen kuuluminen” Lähiöprojektin kehittämishankkeissa. Viestinnän rooli on tärkeä aluekohtaisia toimenpiteitä tehtäessä. Lähiöprojektin viestinnän linjaukset pohjautuvat strategian painotuksiin ottaen huomioon toimintaympäristön muutokset.

TEKSTI: KIRSI RIIPINEN

Lähiöprojekti pitää esikaupunkien puolta

Esikaupunkialueita kehittävä Lähiöprojekti täyttää 20 vuotta. Projektin hankkeet ovat kohentaneet lähiöiden ympäristöä ja houkutelleet asukkaat liikkeelle.

Kuva: Kirsi Riipinen
Marita Manninen ja Terttu Närhi eivät muuttaisi Myllypurosta minnekään.Kuva: Kirsi Riipinen
Mia Kuttner ja Tero Santaoja ovat mielisään siitä, että Lähiöprojekti on nostanut asukkaita. Heistä aktiivisimmat vetävät nykyään lähiöliikuttajien tukemana liikuntaryhmiä.Kuva: Hannu Koivisto
Pihlajamäen nuorisopuistossa voi tempuilla skeitteliineiden lisäksi myös freestyleparkissa. Puistoalueen kunnostus valmistui 2000-luvun puolivälissä vuorokauttisesti nuorten kanssa. Kuva on vuodelta 1999.

Esikaupunkia kehitetään monipuolisesti esikaupungin kanssa tasaveroisina kaukapaikkoina. Siinä on yksi 20 vuotta täyttävään Lähiöprojektin keskeisistä ajatuksista.

Lähiöprojekti ehkäisee esikaupunkien eriarvoisuuksia sekä tukee alueellista osallistumista ja vuorovaikutusta. Mitä kaikkea projekti on sitten 20 vuoden aikana saanut aikaan?

Hankkeita on ollut satoja, ja iso osa niistä asukkaiden itsensä ideoimia. Ne on alun perin ajateltu sellaisiksi, että asukkaat – ja erityisesti lapset ja nuoret – saadaan mukaan.

Lähiöt ovat projektin aikana kohentuneet. On korjattu niiden yksittäisiä rakennuksia kuin asemaseutuja ja uusittu puistoja aiempaa viihtyisemmiksi. Asukkaat ovat saaneet uusia harrastusmahdollisuuksia, ja samalla omien kulkien yhteisöllisyyttä on vahvistettu.

Mikä lähiöissä on muuttunut? Otetaan esimerkiksi Myllypuro

– Tämä on muuttunut ihan täydellisesti, sanoo myllypurolainen **Marita Manninen**. Hänen perspektiivinsä on tosin Lähiöprojektia pidempi, sillä hän on asunut Myllypurossa yli 40 vuotta.

Kun Manninen aikoinaan muutti Myllypuroon, hän tuli omien sanojensa mukaan keskelle peltoa. Ehkä suurin muutos oli metron rakentaminen, ja myllypurolaiset ovat olleet mielisään myös uudistuneesta ostarista.

Lähiöprojektin tulokset näkyvät ja tuntuvat. Onnistuneita konkreettisia esimerkkejä ovat vaikkapa osaan hissittömistä taloista rakennettu hissit.

Manninen on jossakin vaiheessa itsekkin mukana Lähiöprojektissa, joten hän on seurannut sen vaikutuksia läheltä.

– Asukaslähtöinen toiminta tuli tavaksi, kun kaupunki alkoi yhä tarkempaan kuunnella, mitä asukkaat halusivat.

Lähiöprojektin järjestämä toiminta on ylipäänsä luonut yhteisöllisyyttä, ja Manninen tuntee nykyään asuvansa kuin pienessä kylässä.

Unelma poiki Unelmien sarjan

Toisinaan jo yksittäisestä pienestä hankkeesta Toisinaan Lähiöprojektin projektipäällikkö **Tero Santaoja** mainitsee esimerkkinä siirtävän julkisen veistoksen nimeä Unelma.

Teosta oltiin siirtämässä Kallion kirkon edustalta Kalasatamaan, kun Kannelmäki-liike otti yhteyttä lähiöarkkitehteihin ja kyseli mahdollisuutta saada se omaan lähiönsä. Tiedossa oli, että Kalasatama on saamassa vielä muutakin taidetta.

KUVA: SIMO KARISALO. KUVAN SUUNNITTELU: JALMARI SARLA

Teos saatiin Kannelmäen Sitratorille, ja se on poikunut sittemmin lukuisia Unelma-nimellä kulkeneita tapahtumia tansseista erilaisiin teemallisiin toimintapäiviin.

Santaoja kertoo, että Lähiöprojektin hankkeilla haetaan vaikuttavuutta ja kohteet valitaan sen mukaan. Nuoret on erityisesti pidetty mielessä, ja juuri heitä varten kehitettiin Operaatio Pulssi, joka järjestää nuorille harrastuskursseja, pajoja ja teemallistoja. Pulssin toiminta on pitkälle nuorten itsensä ideoima.

Hyviksi koettuja ja elämään jääneitä hankkeita ovat olleet myös esimerkiksi alue- ja perhetöiden mallit sekä lähiöliikuttajat, jotka ovat olleet väkijoukossa lähiöliikuntaa yleisemminkin.

Kimppakävelyt ovat jatkuneet 20 vuotta

Mia Kuttner oli Lähiöprojektin ensimmäinen lähiöliikuttaja ja liikuttaa asukkaita edelleen. Hän muistaa hyvin, kuinka koko projekti sai alkunsa. Lähiöt olivat saamassa omia arkkitehteja ja sosiaalisia aalityöntekijöitä, ja kun Kuttnerin silloinen esimies kuuli tästä, hän keksi ehdottaa mukaan myös lähiöliikuttajia.

– Hänen ajatuksensa oli, että samaan aikaan piti pystyä edistämään ihmisten hyvinvointia ja terveitä elintapoja.

Kuttner aloitti liikuttamisen Vuosaaresta ja sai pian kollegat Myllypuroon ja Kontulaan.

– Kun aloitin kimppakävelyn Vuosaaresta, mukana oli ensin kolme ihmistä. Puskaradio kuitenkin toimi, ja ryhmä kasvoi kerta toisensa jälkeen.

Liikuntamuodot monipuolistuivat, kun vapaaehtoiset alkoivat kysellä, voisivatko he alkaa vetää palloliikuntaryhmiä. Mukaan on tullut monipuolinen valikoima lajeja, muun muassa melontaa, kirkko-venesoutua, pyöräilyä ja puistojumppaa.

Vuosaaren kimppakävely jatkuu edelleen, 20 vuoden jälkeen – huolimatta siitä, että Kuttner liikuttaa nykyään pihlajamäkeläisiä.

Palaute on ollut hyvin myönteistä, sitä Kuttner on saanut jopa kauniiden runojen muodossa.

Lähiö on paras

Matka suuntaa Pihlajamäestä takaisin Myllypuron asukastalolle, jossa alueen kehumiä jatkaa **Terttu Närhi**. Hän on kolmannen polven helsinkiläinen ja asunut Myllypurossa 51 vuotta.

– Kun menin naimisiin, asuimme ensin kaksiossa, sitten kolmiossa ja viimein neljän huoneen ja keittöjen asunnossa. Mutta koko ajan samassa taloyhtiössä, hän kertoo.

Hän on samaa mieltä Marita Mannisen kanssa siitä, että alue on kohentunut silmissä. Kun vielä uusi Metropolian kampus valmistuu, Myllypuroon saadaan todennäköisesti lisää palveluja. Sen jälkeen täältä on aiempaa harvemmin tarve lähteä minnekään muualle.

Kuva: Jalmari Sarla
Runar Schildtin puisto koheni silmissä, kun Lähiöprojekti otti sen työn alle. Puisto on ollut yksi Lähiöprojektin isoista hankkeista.Kuva: Jalmari Sarla
Meri-Rastilan torilla paitsi oleillaan, myös järjestetään lukuisia tapahtumia. Lähiöprojektin hanke on elävöittänyt alueen julkista ympäristöä.

LEHTIAUKEAMAT - AJANKOHTAISTA ESIKAUPUNKIEN KEHITTÄMISESTÄ

Lähiöprojektilla oli vuonna 2016 ilmaisjakelulehdissä kolme maksullista ilmoitusta. Helsingin Uutisissa oli kaksi lehtiaukeamaa teemasta liikunta ja Lähiöprojekti 20 vuotta, ja yksi sivu Metro-lehdessä teemana nuoret. Osettujen ilmoitussivujen tavoitteena on saada laaja kohdeyleisö esikaupunkien kehittämiseen liittyville teemoille ja hankkeille. Helsingin Uutisten kohdeyleisönä ovat aikuiset ja iäkkäät sekä Metro-lehdellä nuoret ja aikuiset työssäkäyvät. Lisäksi Helsingin Uutisten netti-

sivujen lukijoille suunnattiin avaussivun digimainos, banneri. Digikävijöiden luvut ovat olleet hyviä ja erityisesti keväällä ilmestyneessä lehdessä bannerin klikkausprosentti 2.08 oli erinomainen noin viikon pituiselta jaksolta (yleensä n. 1%). Sivut ovat saaneet myös myönteistä palautetta.

Toukokuun lopussa ilmestyneessä Helsingin Uutisten aukeamassa aiheena oli liikunta esikaupungeissa. Aukeamalla esiteltiin uusia lähiliikuntapaikkoja ja

lännen nuorten liikuntahanketta. Aukeama koottiin yhdessä liikuntaviraston kanssa. Lisäksi aukeamalla kerrottiin esikaupunkimessuista Laajasalossa. Marraskuussa ilmestyneessä aukeamassa esiteltiin Lähiöprojektin ja hallintokuntien 20 vuotista toimintaa lähiöiden kehittämiseksi. Metro-lehdessä alkusyksystä ilmestynyt sivu toteutettiin yhdessä nuorisosiainkeskuksen kanssa ja aiheina olivat Lähiöpuutarha-toiminta, Operaatio Pulssin nuorten järjestämä tubemiitti sekä Ruutivaalit ja -Expo.

L Ä H I Ö P R O J E K T I 2 0 V U O T T A

Hoodit esillä Laiturilla

16.11. - 1.12.2016

Info- ja näyttelytila Laituri, Narinkka 2

LÄHIÖPROJEKTI 20-VUOTTA: HOODIT ESILLÄ LAITURILLA 16.11.-1.12.2016

Lähiöprojekti vietti 20-vuotista juhlatuotaa vuonna 2016. Juhlavuoden huijensi Laiturilla pidetty Hoodit esillä Laiturilla -näyttely, jonka avajaiset pidettiin 16.11.2016. Näyttelyn avasi Helsingin kaupungin kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötointa johtava apulaiskaupunginjohtaja Anni Sinnemäki.

Näyttelyssä esiteltiin Helsingin kasvua ja lähiöiden urbaania tulevaisuutta. Näyttelyn tarraseinän kyselyyn vastamalla pääsi kertomaan, mikä on parasta omassa lähiössä. Näyttelyssä oli esillä myös neljä tulevaisuusvisiota kaupungin lähiöistä vuonna 2100. Innovatiivisista nuorista arkkitehtitoimistoista koostuvan Uusi Kaupunki Kollektiivin suunnittelutiimit Jada, Kaleidoscope, Muuan sekä Virkkala de Vocht Arkkiteh-

dit yhteistyössä Petri Herrala Architec-turen kanssa olivat luoneet esiteltävät visiot. Kohteena ei ollut mikään tietty kaupunginosa, vaan arkkitehdit lähtivät liikkeelle Lähiöprojektin neljästä pääteemasta: Monipuolinen kaupunki, Aktiivinen arki, Toimiva kaupunki sekä Hyvä kaupunkielämä.

Näyttelyyn liittyvä Tulevaisuuden kaupunkiympäristöt -työpaja järjestettiin Laiturilla 22.11. Työpajaan osallistui kuusitoista oppilasta Malminkartanon Apollon yhteiskoulun 7. ja 9. luokilta. Oppilaat tulivat Malminkartanosta, Kannelmäestä ja Konalasta. Työpajassa koululaiset tutustuivat kaupunkisuunnitteluun ja lähiöiden tulevaisuuteen sekä äänestivät, mikä omassa lähiössä on parasta. Nuoret kirjjasivat post-it-lapuille

odotuksiaan siitä, mitä muutoksia he toivovat omalle asuinalueelleen. Paljon toivottiin kauppia, pikaruokaketjuja, mutta myös hengailupaikkoja, katoksia, nurmikenttiä ja tramppoja.

Näyttelystä tiedotettiin hyvin laajasti muun muassa facebookissa, Metro-lehdessä, Laiturin nettisivuilla ja uutiskirjeessä sekä STT:n mediatiedotteena. Näyttely nostettiin myös kaupungin nettisivuille. Avajaisia kävi juhlimassa noin 100 henkilöä. Marraskuu oli Laiturilla vilkas kuukausi, ja Lähiöprojektin näyttelyn aikaan Laiturilla vieraili noin 3000 kävijää. Lähiradion toimittaja Jarmo Suominen koostama lähetys Hoodit-näyttelyn avajaisista julkaistiin Lahiradiossa 21.11. (<http://www.kansanradioliitto.fi/ohjelmat?id=203>).

Lähiö vuonna 2100 -visio
teemasta Toimiva kaupunki
Kuva: arkkitehtitoimisto
Kaleidoscope

Hoodit esillä Laiturilla -näyttely
Laiturilla
Kuva: Helena Roschier

Apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki pitämässä
näyttelyn avajaispuhetta
Kuva: Pia Läspä

LÄHIÖFEST2017-KAMPANJA

Helsingin kaupunki solmi loppuvuodesta 2016 toimeksianto- ja yhteistyösopimuksen Lähiöfest2017-hankkeen toteuttamiseksi. Lähiöfest2017 on syyskuun viimeisellä viikolla, 25.9.–1.10.2017, järjestettävä tapahtuma ja kampanja kymmenessä helsinkiläisessä lähiössä ja kaupunginosassa sekä keskustassa. Kymmenen lähiöitä ovat: Kannelmäki, Vuosaari, Malmi, Pohjois-Haaga, Herttoniemi, Lauttasaari, Kontula, Siltamäki, Jakomäki ja Kalasatama. Lähiöprojekti toimii hankkeen koordinoitavana kaupungin puolelta yhdessä kaupunkisuunnitteluviraston kanssa. Hankkeen päätoteuttajana on Eghahem Media Oy.

Festivaalin tavoitteena on tuoda lähiöt ja muuttuvat asuinalueet valokeilaan, nostaa esiin Helsingin omaleimaisia kaupunginosia sekä profiloida Helsinkiä

ja Suomea kansainvälisessä kaupunkikeskustelussa. Festivaalin teemana on yhteinen kaupunki. Lähiöfest2017 tehdään yhteistyössä julkisten toimijoiden, yritysten, yhteisöjen, yliopistojen sekä tietenkin kaupunkilaisten kanssa. Pääyhteistyökumppaneita ovat Vahanen ja K-Market, yhteistyökumppaneita NCC, Kiinteistömaailma ja Danske Bank. Sisältökumppaneina mukana ovat muun muassa Aalto-yliopisto, Aalto University Executive Education, Kaupunkiakatemia ja Helsingin yliopisto sekä Arkkitehtuurin tiedotuskeskus. Festivaalin sisältökonsepti on hyväksytty mukaan myös Suomi100-ohjelmaan. Helsingin kaupunki toimii festivaalin päätukijana.

Festivaaliviikko jakautuu kahteen osaan: arkipäivinä ovat työpäjäpäivät ja pääseminaari, ja viikonloppuna asukkaalle suunnatut yleisötapahtumat. Arki-

päivät eli niin sanotut teemapäivät ovat sisällöllisesti yhteistyökumppaneiden ja sisältökumppaneiden järjestämiä, ja niiden päätteeksi on myös yleisötilaisuuksia. Festivaaliviikonloppuna kaupunkilaisia kannustetaan lähtemään turistiksi omaan kotikaupunkiin.

Kiertämällä tapahtumia ja keräämällä kokemuksia lähiöistä kaupunkilaiset pääsevät näkemään kaupunkinsa uudella tavalla. Viestinä on: kaupunki on meidän – käytetään sitä! Festivaalin ohjelmassa tapahtumat ja pienemmät ns. actionit seuraavat toisiaan, jotta jokainen voi käydä mahdollisimman monessa eri lähiössä. Helsingin kaupunki on päävastuussa neljän päätapahtuman eli 'Torin' järjestelyistä ja ohjelmistosta, johon kuuluu ruokaa, katutaidetta ja uudenlaisia tapoja kokea muuttuvaa kaupunkia.

Asukastoiminnan vahvistaminen kohdealueilla

Lähiöprojekti on perustamisestaan lähtien edistänyt paikallislähtöistä asukastoimintaa. Tavoitteena on tukea alueellisesti eri toimijoita verkostoitumisessa sekä uusien yhteistyötapojen- ja mallien muodostumisessa. Avoin verkostoituminen tukee aktiivista asukastoimintaa sekä parhaimmillaan vahvistaa myös kaupunginosan yhteisöllisyyttä ja omaa identiteettiä. Asukastoimintaa on edistetty aktiivisesti myös Lähiöprojektin koordinoimissa ympäristö- ja taidehankkeissa sekä kulttuurikeskuksen kaupunkikulttuurihankkeissa.

SOSIAALI- JA TERVEYSVIRASTON TOTEUTTAMA ALUETYÖ ESIKAUPUNKIALUEILLA

Sosiaali- ja terveysviraston aluetyön yksikön yhdyskuntatyöntekijät toteuttivat Lähiöprojektin kohdealueilla osallisuutta ja vaikuttamista edistäviä asukasysteistyöhankkeita sekä tapahtumia. Toiminta mahdollistettiin Lähiöprojektin toimintarahoituksella. Kohteina olivat Jakomäki, Malmi, Kannelmäki, Malminkartano sekä Pohjois-Haaga.

Vuonna 2016 Jakomäessä oli hyvin aktiivista kulttuuritoimintaa ja toimijoiden välistä yhteistyötä, joka tuotti asukkaille, koululaisille, vanhuksille ja lapsille tapahtumia ja elämyksellisiä osallistumisen paikkoja. Lähiöprojektin toimintarahalla tuotettiin osittain mm. ikäpolvia yhdistävä toiminnallinen valojuhla, joka toteutettiin osaltaan työpapajana. Työpajoihin osallistuivat päiväkotinäavaan lapset ja Vuorensyrjän palvelutalon asukkaat. Meidän Jakis -työpa-

jassa Jakomäen koulun 5-6 C luokan kanssa tutustuttiin koulun ympäristöön ja tuotettiin näyttely kirjastoon.

Elävä Malmi on edellisiltä vuosilta jatkunut malmilaisia asukkaita sekä toimijoita yhdistävänä verkostona ja toimintamuotona, jonka tavoitteena on elävöittää Malmin kaupunkitilaa, lisätä yhteisöllisyyttä sekä verkottaa alueen asukkaita ja toimijoita. Elävän Malmin toimintaa suunnitellaan kaikille avoimissa tapaamisissa asukastalolla ja kirjastossa. Vuonna 2016 järjestettiin Malmin päivä Ala-Malmin puistossa, Elävä Malmi -klubaja, asukkaiden kohtaamisen paikkoja Malmi Meets -tapahtumissa sekä Elävä joulukalenteri. Eri-ikäisten ja eritaustaisten malmilaisten kanssa toteutettiin myös yhteisötaideprojekti Ystävyyden ympyrät. Teoksen osat tehtiin työpajoissa alueen

toimijoiden tiloissa. Teoksen toinen osa ripustettiin näytteille Malmitalolle ja toinen osa sai pysyvän sijoituspaikan Malmin nuorisotalolta (kuvataiteilija Tiina Herttua).

Aluetyön yksikkö toteutti Kannelmäessä, Malminkartanossa ja Pohjois-Haagassa Suvaitsevainen Länsi-Helsinki -toimintaa. Hanke sisälsi Kannelmäen yhteisöhanke tapahtumat ja retket, Monikulttuurinen Länsi - tapahtuman sekä alueen yhteiset Joulujuhlat. Tapahtumia järjestettiin Kannelmäessä noin kerran kuussa ja tavoitteena oli yhteisöllisyyden, osallisuuden sekä turvallisuudentunteen vahvistaminen. Yhteisöhanke on saanut RAY:n kolmi-vuotisen rahoituksen toiminnalleen. Monikulttuurinen Länsi -tapahtumassa alueen toimijat esittelivät toimintaansa Kanneltalossa lokakuussa.

Valojuhla Vuorensyrjän
puutarhassa Jakomäessä
Kuva: Tiina Hallakorpi

KOTIKAUPUNKIPOLUT JA KAUPUNGINOSARADIO

Lähiöprojekti jatkoi vuonna 2016 pieni-muotoisten mutta tärkeiden asukkaita osallistavien hankkeiden tukemista, kuten kotikaupunkipolkuja ja kaupunginosaradiota. Esikaupunkien ajankohtaisista asioista keskustellaan kaupunginosaradiossa (Lähiradio 100,3MHz) maanantaisin ja uusintana torstaisin. Ohjelmat ovat kuultavissa myös netissä. Vuonna 2016 myös kaupunginkanslian asukasosallisuus- ja neuvontayksikkö tuotti kolme ohjelmaa aiheella "Ylipormestarin asukasiltojen ennakkotunnelmia". Kansan Radioliitto sai vuodelle 2017 asukasosallisuusavustusta mm. kaupunginradio lähetysten tuottamiseen eikä näin ollen jatka enää Lähiöprojektin toimintarahoituksella.

Kotikaupunkipolkujen tavoitteena on asuinalueen identiteetin ja paikallistuntemuksen vahvistaminen. Lähiöprojekti rahoittaa polkujen laadinnan ja koordinoimisen ulkoiselta toimijalta, joka tekee tiivistä yhteistyötä kaupunginosayhdistysten kanssa. Vuonna 2016 päivitettiin Pitäjänmäen kolme kotikaupunki-polkua ja taitettiin Malminkartanon kolmesta kotikaupunkipolusta vihkonen. Pihlajiston-Viikinmäen kotikaupunkipolun

vihko painettiin kaupunginkanslian rahoituksella (ilmaisjakelu) ja Myllypuron kotikaupunkipolku Myllypuro-seuran toimesta (myyntituote 2 eur/kpl). Siilitien ja Roihuvuoren uudet kotikaupunkipolut etenivät, ja tulevat valmistumaan vuoden 2017 alkupuolella.

ESIKAUPUNKIMESSUT

Helsingin kaupungin lähiöprojekti koordinoi vuosittain Esikaupunkimessut selälaisella Helsingin esikaupunkialueella, josta on paljon uutta kerrottavaa. Tavoitteena on koota messuille laaja joukko kaupungin virastojen asiantuntijoita sekä muita toimijoita esittelemään alueen ajankohtaisia asioita ja tulevaisuuden kehitysnäkymiä.

Vuoden 2016 Esikaupunkimessut järjestettiin toukokuun 28. päivänä Laajasalon kirkossa. Laajasalossa messut tarjosivat kaupunkilaisille mahdollisuuden keskustella Laajasalon alueen suunnittelijoiden kanssa ja kysellä heiltä itseään kiinnostavista Laajasalon alueen hankkeista. Tällä kertaa Esikaupunkimessut olivat osana Laajasalo-Degerö Seura r.y:n perinteistä

Laajasalopäivää, jonka tapahtuma-alue, Yliskylän talo ympäristöineen sijaitsee aivan kirkon vierellä. Laajasalopäivien avajaisten juhlapuheen piti kaupunginjohtaja Jussi Pajunen.

Esikaupunkimessuilla olivat mukana Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto, kaupunginkanslia, kiinteistövirasto, rakennusvirasto, nuorisoasiainkeskus, Lasipalatsin Mediakeskus Oy, Helsingin seudun liikenne (HSL), NCC Property Development Oy ja Helsingin kaupungin lähiöprojekti.

Esikaupunkimessuilla tehtiin kävijäennätys. Messut olivat avoinna kello kymmenestä viiteentoista, ja arviolta messuilla vieraili noin 700 kävijää. Esikaupunkimessuista tiedotettiin Lähiöprojektin nettisivuilla ja facebook-sivuilla sekä Helsingin Uutissivulla. Tapahtumasta kertova mediatiedote lähetettiin STT:n laajalla jakelulla. Lähiöprojektin liikunta-aiheisella teema-aukeamalla Helsingin Uutiset -lehdessä julkaistiin Esikaupunkimessujen mainos. Myös Laajasalo-Degerö Seura r.y. julkaisi nettisivuillaan koko Laajasalo-päivän ohjelman ja tietoa esikaupunkimessuista.

Laajasalon Esikaupunki- messuilla sai tietoa

Yliskylän, Kruunuvuorenrannan, Vartiosaaren sekä Itäisen saariston kaavoituksesta ja liikennesuunnitelmista

Katujen ja viheralueiden suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta, luonnon ja metsäalueiden hoidosta sekä talkoo- ja puistokummitoiminnasta

Kruunuvuorenrannan alueprojektista ja tulevien vuosien rakentamisesta sekä ajankohtaisista talonrakennushankkeista ja uusista asunnoista

Laajasaloon rakennettavasta uudesta ostoskeskuksesta

Kruunusilloista ja raitiotieyhteydestä Laajasaloon

Laajasalon joukkoliikenteestä ja tulevista muutoksista

Täydennysrakentamisesta ja täydennysrakentamiskorvauksista sekä hissien rakentamisesta

Helsinkiläisten osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksista

Infotelevisiosta, joka toimii avoimella lähdekoodilla

Lähiöprojektista ja sen toiminnasta

Laajasalon esikaupunkimessut
Kuva: Mustafa Gurler

Elinkeinotoiminnan edistäminen

Helsingin tavoitteena on olla Suomen yritysmuotoisin kaupunki vuonna 2016. Lähiöprojekti tukee tavoitteen saavuttamista esikaupunkialueilla keskittyen toiminnassaan erityisesti paikallisen yrittäjyyden ja omaehtoisen toiminnan tukemiseen. Tiivistä yhteistyötä tehdään kaupunginkanslian elinkeinoyksikön kanssa. Vuonna 2016 keskityttiin Herttoniemen yritysalueen kehittämiseen, Myllypuroon sekä maahanmuuttajien yrittäjyyttä kartoittavan selvityksen laatimiseen Meri-Rastilaan.

"Elinkeinopoliittisest
merkittävimpien
yritysassiakkuuksien
hoitamiseen
otetaan käyttöön
toimintamalli."

Herttoniemen yritysalueetta
Kuva: Simo Karisalo

HERTTONIEMEN YRITYSALUEEN KEHITTÄMINEN

Vuonna 2012 Lähiöprojekti aloitti Herttoniemen yritysalueen koordinoitun kehittämistyön. Herttoniemen yritysalueen kehittämisyhdistyksen ja kaupungin edustajista koostuva Herttoniemen yritysalueen neuvottelukunta kokoontui myös vuonna 2016. Kehittämisyhdistys edistää alueen yleistä kehittämistä, markkinointia sekä toimii tärkeänä neuvottelu- ja yhteistyökumppanina kaupungin toimijoiden suuntaan. Tapaamisen tavoitteena on tiedon välittäminen,

yhteistyörakenteiden ja toimintatapojen kehittäminen sekä Designkadun suunnittelun jatkaminen kaupungin ja yksityisten toimijoiden välisenä yhteistyönä. Yhteistyön tärkeänä painopisteenä oli myös kaupungin elinkeinokehittämisen toimintamallien ja lähestymistavan vahvistaminen vastaamaan paremmin aluelähtöisyyteen. Seuraavana tavoitteena on laatia yritysalueen elinkeinokehittämiseen keskittyvä toimenpideohjelma.

"Elinkeinoelämä
otetaan nykyistä
vahvemmin mukaan
kokonaisvaltaiseen
kaupunki-
suunnitteluun."

MAAHANMUUTTAJIEN YRITTÄJYYDEN EDISTÄMINEN MERI-RASTILASSA

Keväällä 2016 toteutettiin selvitys Meri-Rastilan alueen yrittäjyydestä. Tutkimuksessa syvennyttiin siihen, millaisia paikkaan liittyviä tarpeita maahanmuuttajataustaisilla ja kantasuomalaisilla yrittäjillä Meri-Rastilassa on, ja miten he näkevät alueen kehityksen tähän asti ja tulevaisuudessa. Tavoitteena on luoda edellytyksiä sille, että alue säilyttää kiinnostavuuden niin yrittäjien kuin asiakkaiden osalta. Haastatteluissa nousi muun muassa esiin toive saada alueelle lisää asukkaita. Myös liikekeskuksen sekä torin ympäristön uudista-

mista toivottiin. Tällä hetkellä Meri-Rastila kilpailee suurempien kaupallisten keskittymien, kuten Columbuksen ja Itiksen kanssa ja näin ollen Meri-Rastilalle toivottiin kehittyvän omanlaisensa vetovoima, joka voisi ammentaa esimerkiksi alueen luonnonläheisyydestä ja merellisyydestä. Meri-Rastilassa asuu paljon muualta Suomeen muuttaneita ja osa alueella toimivista maahanmuuttajataustaisista yrittäjistä haluaakin tuoda Suomeen jotakin totutusta poikkeavaa. Erikoistumisella maahanmuuttajataustaisten yritysten keskittymäksi ei kuiten-

kaan katsota olevan itseisarvoa, vaikka monipuolista yrittäjyyttä pidettiin tärkeänä. Ensiarvoisen tärkeänä nähtiin alueen monipuolinen palvelurakenne sekä alueella toimivien erilaisten yrittäjien tuominen paremmin yhteen.

STRATEGIAOHJELMA 2013-2016

*"Helsinki on Suomen
yritysmönteisin kaupunki
vuonna 2016."*

Meri-Rastilan tori
Kuva: Jalmari Sarla

"Alojen kehitystä edistetään perustamis- ja kasvuyritysneuvonnalla, yhteistyöllä yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja tutkimuslaitosten kanssa, markkinointitoimenpiteillä sekä osallistumalla erilaisiin kehittämisohjelmiin ja -hankkeisiin. Suunnitellaan Metropolia Ammattikorkeakoulun Myllypuron kampusalue. Suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan liiketoimintaedellytysten luominen kampuksen yhteyteen."

MYLLYPURON KEHITTÄMINEN

Metropolian kampuksen tulo Myllypuroon on merkittävä muutosvoima Myllypuron kuin koko itäisten kaupunginosien kehitykselle. Noin 6000 opiskelijan ja hallinto henkilökunnan sijoittuminen alueelle tuo lisää ostovoimaa, mahdollistaa uutta yritys- ja opetussektorin yhteistyötä ja innovaatioita, lisää palveluiden käyttöastetta sekä vahvistaa alueen imagoa.

Myllypuron ja sinne tulevan kampuksen tunnettuutta edistäviä viestintä- ja markkinointitoimia suunniteltiin yh-

dessä elinkeino-osaston ja Metropolian ammattikorkeakoulun kanssa. Lähtökohtana toimi MetroHelsinki-hankkeen arvioinnissa esiin tullut tavoite lisätä viestintäyhteistyötä valittujen alueiden toimijoiden kanssa. Markkinointitoimenpiteillä sekä osallistumalla erilaisiin kehittämisohjelmiin ja -hankkeisiin suunnitellaan entistä yhtenäisemmän alueen tulevaisuutta. Muun muassa Live Baltic Campus -hanke kehittää tulevaa kampusta. Osittain metroradan päälle rakentuva oppilaitos ostoskeskuksen vieressä tuo Myllypuron keskustaan uu-

sia kiinnostavia mahdollisuuksia ja näkyviä, joissa avoin kampus tulee luontevaksi osaksi kaupunkia.

Live Balticin puitteissa tutkitaan eri maiden korkeakoulukampuksia ja järjestetään työpajoja sekä erilaisia kokeiluja Myllypuron kampuksen kehittämiseksi. Mukana on kuusi korkeakoulua Itämeren ympäriltä – Helsinki, Riika, Tartto, Tukholma, Turku ja Uppsala. Tavoitteena on löytää parhaat käytännöt ja jakaa sekä hyödyntää ne Myllypuron kampuksen toteutuksessa.

**TOIMIN-
NAN RE-
SUR-
SOINTI,
SEURANTA
JA VAIKUT-
TAVUUDEN
ARVIOINTI**

Toiminnan resursointi

Lähiöprojektin päävetovastuu on kaupunkisuunnitteluvirastossa. Projektin toiminta perustuu kaudella 2016–2017 erilliseen henkilö- ja toimintaraharesursointiin. Lähiöprojektin projektipäällikön, projektisuunnittelijan ja arkkitehdin vakanssit ovat kaupunkisuunnitteluvirastossa sekä kahden lähiöarkkitehdin vakanssit rakennusvalvontavirastossa.

Toimintakautta ohjaa kaupunginjohtajan nimittämä johtoryhmä, jossa on edustajat kaupunkisuunnitteluvirastosta, kiinteistövirastosta, rakennusvirastosta,

rakennusvalvontavirastosta, liikuntavirastosta, kulttuurikeskuksesta, opetusvirastosta, nuorisosiainkeskuksesta, sosiaali- ja terveysvirastosta, varhaiskasvatusvirastosta sekä kaupunginkansliasta. Johtoryhmän laaja kokoonpano tukee parhaiten Lähiöprojektin kauden tavoitteiden ja toimenpiteiden toteuttamista sekä virastojen sitoutumista esikaupunkialueiden yhteisesti koordinoituun kehittämiseen. Toimintakauden 2016–2017 puheenjohtajuudesta vastaa kaupunkisuunnitteluvirasto.

Lähiöprojektin vuosittainen toimintarahaa 473 000 euroa mahdollistaa projektin toiminnan ja yhteistyöhankkeet. Toimintarahaa käytetään muun muassa erilaisten yhteistyöhankkeiden toteuttamiseen, viestintään, ympäristösuunnitteluun sekä projektin yleisten toimintakulujen kattamiseen. Ilman projektin tarjoamaa rahallista tukea ja kehittämisalustaa hankkeita ei ole välttämättä mahdollista toteuttaa hallintokuntien normaalien budjettien puitteissa.

Lähiöprojektin toimintarahaa oli vuonna 2016 yhteensä 561 000 €. Toimintarahaan sisältyivät myös vuodelta 2015 siirtyneet määrärahat, 88 000 €. Toimintarahaa oli budjetoitu kaupunkisuunnitteluvirastoon sekä käyttö Lähiöprojektin toimintaan ja hankkeisiin delegoitiin hallintokunnille. Vuonna 2016 hallintokuntien käytössä oli Lähiöprojektin toimintarahaa seuraavasti:

Kaupunkisuunnitteluvirasto / Lähiöprojektin toiminta	364 000 €
Kulttuurikeskus	65 000 €
Liikuntavirasto	55 000 €
Sosiaali- ja terveysvirasto	12 000 €
Nuorisosiainkeskus	60 000 €
Rakennusvalvontavirasto	5 000 €

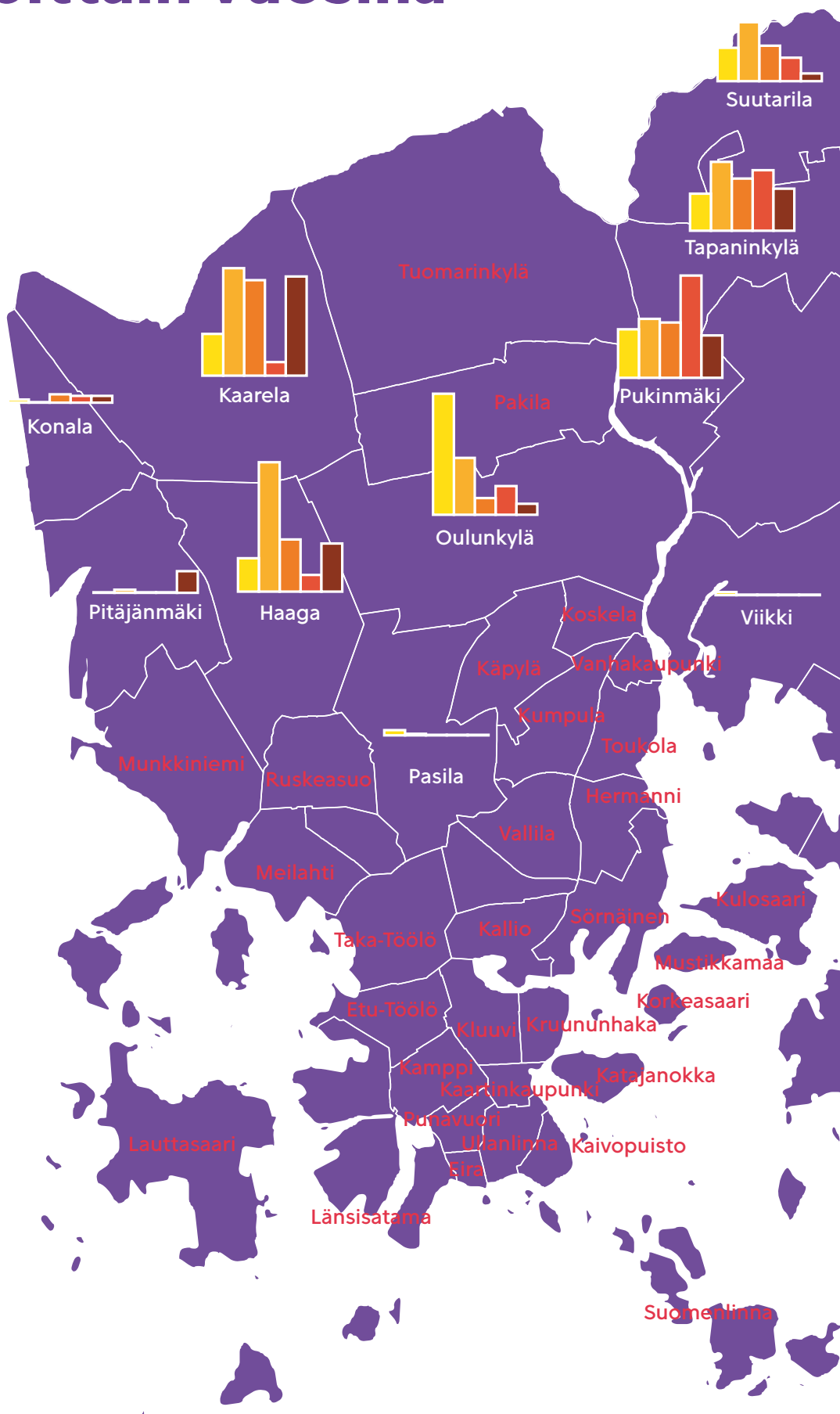
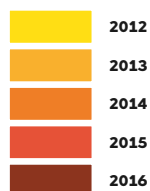
Vuoden 2016 kokonaiskäyttö oli 397 730 €. Käyttämättä jäi 163 270 €, josta osa johtui uuden kauden valmistelun viemästä työajasta, hankkeiden arvioitua vähäisemmistä kustannuksista tai aikataulutuksesta, jonka myötä edellisen vuoden toiminnasta koituvat kustannukset ajoittuivat vuoden 2016 puolelle ja määrärahoista siirrettiin 87 000 € vuodelle 2017.

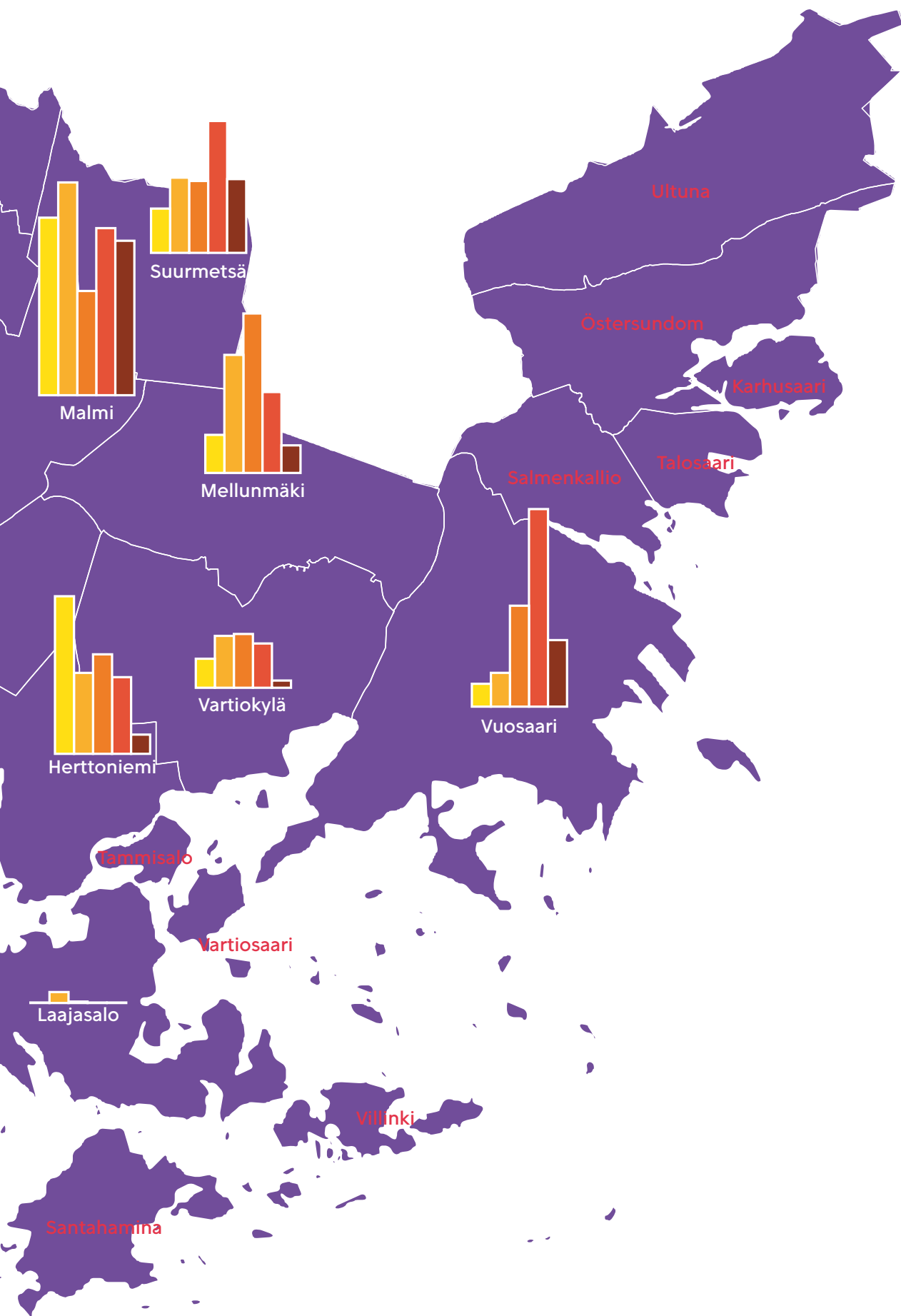
Hallintokunnille delegoidun toimintarahaa käyttö oli vuonna 2016 seuraavanlainen (summat pyöristetty):

Kaupunkisuunnitteluvirasto / Lähiöprojekti	239 900 €
Viestintä ja näyttely	73 600 €
Ympäristösuunnittelu	43 800 €
Elinkeinot	10 300 €
Täydennysrakentaminen	58 200 €
Hyvä kaupunkielämä ja asukasosallisuus	47 200 €*
Lähiöfest	5 000 €
Muut	1 800 €
Kulttuurikeskus	64 230 €
Operaatio Pulssi	
Sosiaali- ja terveysvirasto	10 690 €
Aluetyön yksikön asukastoiminta	
Liikuntavirasto	50 220 €
Lähiöliikunta	25 100 €
Lännen nuorten liikuntahanke	25 120 €
Nuorisosiainkeskus	32 620 €
Lähiöpuutarha-hanke	
Rakennusvalvontavirasto	0 €

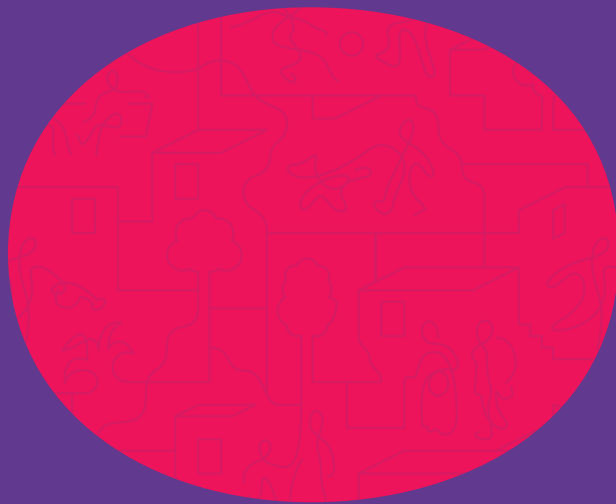
*mm. Meri-Rastilan Placemaking 15 400 €, Lähiöide-hanke 15 610 €, kaupunginosaradio 4 280 €, kotikaupunkipolut 5 050 €

Lähiöprojektin toimintarahen käyttö alueittain vuosina 2012-2016

VALTION AVUSTUK- SET

Valtion asuinalueohjelma oli pääministeri Jyrki Kataisen hallitusohjelman mukainen asuntopoliittinen ohjelma, joka edistää monimuotoisia asuinalueita. Valtioneuvoston asuntopoliittisen toimenpideohjelman mukaisesti ohjelmatyö toteutettiin vuosina 2013–2015. Ohjelmassa painotettiin strategisen kehittämisotteen sekä poikkihallinnollisen toiminnan mahdollistamista.

Helsingin kaupunki oli ohjelmassa mukana "Kaupunginosien Helsinki"-nimisellä hankkeellaan. Kokonaishankkeen kohdealueena oli koko esikaupunkivyöhyke kaupungin strategisten linjausten sekä Lähiöprojektin projektisuunnitelman 2012–2015 mukaisesti. Lähiöprojekti vastasi hankkeen kokonaiskoordinoinnista yhdessä kaupunginkanslian täydennysrakentamisprojektin kanssa.

Hankekokonaisuus jakautui kärkihankkeisiin, jotka olivat asuinalueohjelman teemapainotusten mukaisesti:

- 1) Täydennysrakentamisen edellytysten parantaminen**
- 2) Asuin ympäristön laadun parantaminen sekä uudet toimintamallit ympäristön kehittämiseen**
- 3) Demokratiatilojen kehittäminen, toteuttaminen ja toiminnan tukeminen**

Asuinalueohjelmasta saatiin kehittämis- ja investointiavustuksina yhteensä noin kolme miljoonaa euroa. Saatujen avustusten osuus on noin 20 prosenttia koko asuinalueohjelman määrärahoista kaikkien mukana olevien kasvukeskuskautunkien (Helsinki, Espoo, Vantaa, Tampere, Lahti, Jyväskylä, Lappeenranta, Turku, Kuopio, Oulu, Pori, Vaasa ja Joensuu) osalta.

"Täydennysrakentamisen edellytysten parantamisen"-kärkihankkeen tavoitteena olivat kaupunkirakenteen tiivistäminen ja monipuolistaminen, palvelujen kehittäminen ja nykyisten pysyvyyden turvaaminen, uusien asumismahdollisuuksien tarjoaminen palveluiden ja joukkoliikenteen ulottuville sekä uudenlaisten asumismuotojen lisääminen täydentämään olemassa olevaa asuntokantaa. Painopisteenä kehittämisessä oli esikaupunkialueiden asemien ja ostoskeskusten ympäristöt.

"Asuin ympäristön laadun parantaminen sekä uudet toimintamallit ympäristön kehittämiseen"-kärkihankkeen tavoitteena oli parantaa esikaupunkialueiden asuin ympäristön laatua sekä luoda poikkihallinnollisia toimintamalleja julkisen ympäristön kehittämiseksi.

"Demokratiatilojen kehittäminen, toteuttaminen ja toiminnan tukeminen"-kärkihankkeen tavoitteena oli asukastilojen ja niissä tapahtuvan asukastoiminnan tukeminen.

Helsingin kaupunki teki myös yhteistyötä asuinalueohjelmassa olevan Helsingin yliopiston vetämän tutkimushankkeen "Ostoskeskukset julkisina tiloina" kanssa. Tutkimuksessa selvitettiin ostoskeskusten toimintaympäristön muutoksia kumppanuus-, kansalais- ja markkinalähtöisistä näkökulmista Pohjois-Haagan, Laajasalon ja Myllypuron ostareilla. Tavoitteena oli löytää uudenlaisia malleja ja konsepteja etenkin vanhojen esikaupunkialueiden ostareiden uudistamiselle.

Kaupunginhallitus hyväksyi 14.12.2015 projektisuunnitelman kaudelle 2016–2017. Lähiöprojektin toimintaa ohjaa kaupunginhallituksen lisäksi eri hallintokuntien edustajista koostuva johtoryhmä, joka kokoontui vuoden 2016 aktiivisesti. Johtoryhmään kuuluvat seuraavat henkilöt:

Yleiskaavapäällikkö **Rikhard Manninen**, pj,
Kaupunkisuunnitteluvirasto

Strategiapäällikkö **Marko Karvinen**
Kaupunginkanslia

Yksikön päällikkö **Santtu von Bruun**
Kaupunginkanslia

Vuorovaikutuspäällikkö **Johanna Seppälä**
Kaupunginkanslia

Viestintäpäällikkö **Sirpa Jyrkänne**
Kaupunginkanslia

Apulaiskaupunginsihteeri **Anna Villeneuve**
Kaupunginkanslia

Kirjastotoimen apulaisjohtaja **Saara Ihamäki**
Kaupunginkirjasto

Apulaisosastopäällikkö **Esko Patrikainen**
Kiinteistövirasto

Vuokrauspäällikkö **Risto Heikkinen**
Kiinteistövirasto

Osastopäällikkö **Paiju Tyrväinen**
Kulttuurikeskus

Liikuntajohtaja **Tarja Loikkanen**
Liikuntavirasto

Osastopäällikkö **Katri Kairimo**
Nuorisosiainkeskus

Linjanjohtaja **Outi Salo**
Opetusvirasto

Yliarkkitehti **Henna Helander**
Rakennusvalvontavirasto

Osastopäällikkö **Silja Hyvärinen**
Rakennusvirasto

Tilapalvelupäällikkö **Jaana Lunnela**
Sosiaali- ja terveysvirasto

Varhaiskasvatusalueen päällikkö **Eeva Tiihonen**
Varhaiskasvatusvirasto

Johtoryhmän puheenjohtaja toimii yleiskaavapäällikkö **Rikhard Manninen** kaupunkisuunnitteluvirastosta sekä Lähiöprojektin projektipäällikkönä **Tero Santaoja**. Lähiöprojektissa toimivat myös projektisuunnittelija **Pirjo Ruotsalainen**, arkkitehti **Linda Wiksten** sekä lähiöarkkitehdit **Päivi Hellman** ja **Mustafa Gurler**. Kaupunkisuunnitteluviraston tiedottaja **Helena Roschier** sekä kaupunginkanslian tiedottaja **Nina Rintala** osallistuvat myös Lähiöprojektin toimintaan tukemalla viestinnän suunnittelua ja toteuttamista.

Kaupunginhallituksen päätös 22.5.2017 § 555

Kaupunginhallitus päätti merkitä tiedoksi
Lähiöprojektin toimintakertomuksen
vuodelta 2016.

Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston
julkaisuja 2017:2

ISSN 0787-9024

ISBN 978-952-331-305-7

ISBN 978-952-331-306-4

Kannen kuva: Lähiöpuutarhan toimintaa
Jakomäessä vuonna 2016
Kimmo Brandt

Toimitus
Lähiöprojekti

Ilme
Kokoro & Moi

Toimintakertomuksen taitto
Jalmari Sarla

Paino
Fram / Vaasa

